دملاامیردیوان

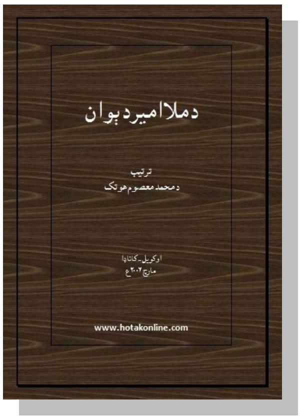

ترتیب

دمحمدمعصوم هوتک

اوکویل ـ کاناډا

مارچ ۲۰۰۶ ع

www.hotakonline.com

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیراودېوان يې

دملاامیرددېوان دغه نسخه ،چي مادچاپ له پاره تیاره کړه ، ماته د ۱۳۲۵ ش کال په سر کي په کندهارکي لاس ته راغله اوترکتلووروسته يې راته څرګنده سوه چي دانسخه داروانباد حاجي دوست محمدبرېڅ له کتب خاني راوتلي وه[1] .حاجي صاحب مرحوم پخپل قلم ځای ځای د شاعرنوم دنومورِي خطي نسخي پرڅنډو کښلی و[2].

دملاامیردېوان دحجم له مخي وړوکی دېوان دئ او(۸۰) غزلي او نظمونه لري خودالفبي دتولوپتيوغزلي پکښي سته. دپای پاني يې د (یاء) ردیف ته رسېدلي دي خوځوپاني يې کنډودي . مادانسخه تر موندلوځومیاشتي وروسته دزېري په جریده (د۱۳۲۵ ش کال ۹ ــ ۱۰ ګڼه) کي معرفي کړه اودهغي لیکني لنډیزدلته مکرر رانقلوم:

---

[1] حاجي دوست محمد برېڅ دسراج الملت والدين اميرحبيب الله خان دپاچهۍ په دوهم کال (۱۲۸۲ش) په کندهارکي زېږېدلی اودظاهرشاه دپاچهۍ په شپږدېرشم کال(۱۳۴۸ش) په کندهارکي وفات اوپخپله پلرنۍ هديره کي ښخ دئ. پلاريې قيام الدين خان اونيکه يې محمديوسف اخوندزاده نومېدی. دحاجي دوست محمد برېڅ پېشه سوداګري وه اودخورلسمي هجري شمسي پېړۍپه دېرشمو کلونو کي يې د کندهار د شاه بازارپه ختيځه راسته کي دپوښلي چارسوشمال ته دخارجي بوټونو پلورنځی درلود. حاجي صاحب په پښتوژبه دنثرپه برخه کي قلم چلاوه اويوه غني کتابخانه يې درلوده چي د پښتوو پارسي وعربي ژبو خطي نوادريې پکښې خوندي کړي وو. دده کتابتون په کندهارکي داروانباد محمد حليم سليمي (۱۳۸۴ ش مړ) ترکتابتون وروسته دخطي نسخودکيفيت اوکميت له درکه مشهوره کتابخانه وه . دبايزيدروښان نوې موندل سوې رساله ، چي دعلم درسالې په نامه په ۱۳۶۴ ش کال داروانباد سرمحقق دوست شينواري په سريزه او سمون په کابل کي خپره سوه ، دحاجي دوست محمد برېڅ له کتابتون څخه راوتلې وه . دحاجي دوست محمد برېڅ زوی نوراحمد برېڅ هم دپښتو ژبي ليکوال او دطلوع افغان اخبارپرکاره قلمي همکارو. نوراحمد برېڅ په ځواني کي مړسو (دی بايدله اروانباد پوهاند ډاکټرنوراحمد برېڅ سره مغالطه نه سي).

[2] زه (هوتک) دنومورِي ليک دده دکتابتون دنورونسخودکتلوله خاطره پېژنم اوزماپه کتابتون کي دحاجي دوست محمد برېڅ په قلم داخونددروېزه دمخزن الاسلام ځيني برخي سته چي دخپل کتابتون ديوې نسخې اوداروانباد سليمي دکتابتون دکومي نسخې ترمقابله کولووروسته يې يادابنت کړي دي. دحاجي صاحب مرحوم ليک په نسبتاً ښکلوخطونو کي راتلای سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیردخورلسمي هجري قمري پېړۍ په سرکي په کندهارکي يوله هغوشاعرانوڅخه و ، چي مردف دېوان يې درلود اوشعرونه يې دخلکو خولوته لوېدلي وو. هسي خوپه پښتنوشاعرانو کي مـــوږد (امير) او (اميرمحمد) په نامه څوتنه پېژنو،خوپياوړي محقق پوهاند عبدالشکور رشاد د پښتانه شعراء په دريم ټوک (۸۲۷ مخ) کي د امير په نامه يوشاعرمعرفي کړی دئ ، چي زموږتربحث لاندي ملاامیرسره يې ځيني ګډ وجوهات سته . دی ليکي : " اميرپه ختهٔ پوپلزی و ، د کندهاردتلوکان[3] په کلي اوسېده دده دپښتو مردف دېوان شته او د پاړسو اوعربي دېوانونودلرلوپه باب يې هم خبري کيږي .... دده ژوند د ۱۲۹۱ هـ ق کال[4] په حدودو کي تاکلای شو اوعمريې تر۹۵ کالو پوري رسېدلی دي . له دېوانه څخه يې معلومېږي ، چي د ژوند وروستي کلونه يې په ګرش (هيلمند) کښي تيرکړي دي " .

ددغي ليکني په استناد د ((فرهنګ زبان و ادبيات پښتو)) محترم مولف هم دده يادونه کړې ده. په پښتانه شعراء کي داميردکلام د (ی) رديف ځلور پښتو بيتونه خوندي دي . زه په غوڅه توګه حکم نه سم کولای ، چي (امير)او (ملاامير) به يوسړی وي. د (امير) په باب خو لوی محقق پوهاندرشادليکي ، چي ظريفه او شوخه طبعه يې درلوده. د ملاامیرپه دېوان کي مادظرافت اوشوخۍ صريحه نمونه ونه موندله . خو دعصر او وخت نزدېوالي اود اوږده عمر تېرول او د ملاامیرپه

---

[3] تلوکان دکندهاردپنجوايي ولسوالۍ مربوط کلی دئ،چي دکندهاربنار لويديځ لورته پروت دئ. شاوخوايي دانګوروباغونه دي. دپښتواوفارسي ژبي شاعراو د تاليفاتوڅښتن ساګزی ملاحسن اخوند(۱۱۷۷ـ۱۲۴۵ هـ ق) دهمدغه تلوکان دئ. فارسي دېوان يې چاپ سوی دئ.زما (هوتک) سره يې يوه ښکلې قلمي نسخه سته ، چي دهرات دنائب الحکومه سعدالدين خان د زوی عبدالعلي خان (خان آغا ؟) په پرمايښت د ((محمد رحيم الکوزي قندهاری الاصل ساکن هرات)) په قلم ليکل سوی دئ.

[4] دغه کال په پښتانه شعراء کي ۱۳۹۱ هـ ق راغلی دئ ، چي چاپي غلطي ده. دغه غلطي زما په پورتنۍ مقاله کي ، چي په (زيري) جريده کي خپره سوې ده ، بياتکرار سوې ده. د مقالې ترچاپ وروسته ما اوفاضل استاد په دې باب خبري هم وکړې او ماوعده ورکړه ، چي دغه غلطي به يو وخت سموم. دادئ اوس (اووه ويشتمه دمارچ ۲۰۰۶ ع) مي خپله ژمنه پوره کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دېوان کي د (نهرسراج ویالې) یادونه[5](۱) بیاهغه وجوهات دي ، چي ددوی ترمنځ شریک دي. د اوسنیو ماخذونو ، روایتو او دېوان څخه دا فیصله ګرانه ده ، چي ((امیر)) او ((ملا امیر)) به یو شاعروي. په هر صورت زه اوس دی د ((ملا امیر)) په نامه دموجوده دېوان له مخي تاسي ته درپېژنم اودېوان يې درته معرفي کوم. نوره څېړنه به راتلونکي ته پرېږدو . ګوندي داسي مواد لاس ته راسي ، چي ددې موضوع له سپينېدو سره مرسته وکړي.

زمادکتابتون په خطي نسخوکي دملاامیردیوان سته،چي نوم يې ((مخبر العشق جدیدی)) پرايښی دئ . دیوان مردف اودپای له خوانیمګړی دئ. دوروستۍ پاڼي رکاب يې (ځمامقصود) ليکلی دئ ، چي داکلمات دراتلونکي مخ دلومړي بيت شروع ده . نسخه پرعادي کاغذ په توره سياهي ليکل سوې ده اودډېر بي سليقي او بېسواده کاتب کارمعلومېږي. څرنګه ، چي دېوان نيمګړی دئ ، دکاتب نوم اود ليکلو کال يې نسته . ددېوان پرڅنډو څوځايه ۱۳۲۷ او يوځای ۱۳۲۸ کښل سوي دي . نه پوهېږم ، چي دابه دليکلوکال ياکلونه وي که يا؟ د دېوان ټولي غزلي اتياوو ته رسيږي اود(ی) رديف هغه څلوربيته ، چي د پښتانه شعراء په دريم ټوک(۸۲۷مخ) کي خوندي دي ، ، دلته نسته. که (امير) او (ملاامير) يوشاعر وي ، نوښايي دغه بيتونه به په هغو پاڼوکي وي ، چي ضايع سوي دي. ددېوان پيل داسي دئ:

له بسم الله وروسته. هذا کتاب مخبرالعشق جديدی.

نن مشغول سه په الحمد و پــه ثنا   په دهان کښي دي چليږي ژبه ستا

[5] دنهرسراج دويالې يادونه زه پردې خبره دليل بولم ، چي ملاامیرپه هیلمندکي هم استوګنه کړې ده او احتمالا په((ګرش)) کي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هربنده لـــــــره لازم ثناګویيي ده   په قرآن کښې بیان کړی پاک مولا

++++

له دیوان څخه یې مادده دژوند په باب زیات مشخص ټکي ونه موندل.
دامیرحبیب الله (۱۳۱۹ـ۱۳۳۷ هـ ق) یادونه یې ثوځایه کړې ده:

دسراج الملة والدین ښـــــــه دبدبه ده
ملاامیردده دوعاګوی[6] نه دفرنګ یم

اویا:

ډېردي عــــــــــــمر دامیرحبیب الله وي
ترســـایه لاندي ناست امتیان ستا محمده
تل مشغول دقندهار پـــــــــــه آبادي ده
اوس مشغول پـه نهرسراج نهراعلی محمده
نهرسراج به خدای معمورکه وخت نژدي دی
ملاامیرفقیردوعـــاګوی ده هرصبا محمده

دنهرسراج واله (ویاله) په ۱۳۲۵ هـ ق کال دهیلمند له رود څخه افتتاح سوه[7]

ددیوان د (ب) ردیف دیوي غزلي مقطع داسي ده:

دیارلس صدیٍ هـــــــم شپږویشت کاله
ووتېرشوي ملاامیر بیان کوي له هره باب

[6] ((دوعاګوی)) باید دوي څپې ولوستل سي.
[7] حبیبي ـ عبدالحي پوهاند ـ دافغانستان تاریخي پېښلیک ـ ۲۲۲ مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیارلس سوه شپږویشت هـ ق کال دامیرحبیب الله دپاچهۍ اووم کال دئ. له دي ټولو خبروڅخه څرګندېږي ، چي دامیرحبیب الله دپاچهۍ دوران دملاامیر د شاعرۍ د اوج زمانه ده. په دغه وخت کي دی سپین ږیری دئ څکه وايي:

ملاامیرپه سپینه ږیره تل ژړاکړي
راشه زماپرغریبۍ وکړه پـوښتنه

++++

اشعاریي دده پرعلم او پوهي باندي شاهدي ورکوي. دتصوف خوايي درنه ده. اخلاقي شعرونه هم لري. له اشعاروڅخه يي معلومېږي ، چي ملاامیرپه سلوک کي دنقشبندیه طریقي پیرو دئ. دسلوک اوسیر پړاوونه داسي بیانوي:

دوحدت له باغه درخته راښکاره شوه
نه يي مثل پـــــه زمین لکه نشترو

....

دتوحیدترسوزن ووزه که یکتا يي
که دوتا يي څان یکتاکړه یک بشر

......

محبت دخدای نـــــهال پرخپل زړکي کړه
اوبـــــــــوه يي په چشمه د شــریعت
اســـــــم ذات د زړه صیقل دسالکانو
تصفیه د زړه راځي پـــــــــــه طریقت
بیابه کشف و کـــــرامات درته حاصل شي
پوشیده لـــــــره داحــــــال د حقیقت
معرفت مي شناخت دخدای پرخپل طاقت ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ملاامیر)) تعریف کـــــــــــوي دمعرفت

په دېوان کي يې يوه تقريبا بشپړه فارسي غزله اوڅوشير وشكر بيتونه سته. فارسي شعر يې دټيټي سويې شعردئ او خوندورنه دئ. "

+++++

+

دادهغي ليكني لنډيز و ، چي ماشل كاله وړاندي دكابل په زېري جريده كي خپره كړې وه[8](١). تردې وروسته مي ددېوان قلمي نسخه د چاپ له پاره تياره كړه. اودتيارسوي متن يوه برخه مي (د" ق "ترردیفه) پخپل خط په يوه جلاكتاب كي پاكنويسه كړه اونوركارله ګران هيواد څخه دراوتلوله اسيته نيمګورپاته سو . دامتن اوخطي اصل يې له هيواده راته زماموركراچي ته راورساوه اومابياله ځانه سره كاناډاته راووړ(١٩٩٢ ع) . سږكال مي دكاغذوله منځه دامتن راوايست له سره مي وكوت اوكمپيوټري چاري مي يې بشپړي كړې اودخپلو هغو ليكنو په تاخچه كي به يې كښېږدم، چي زماناچاپ آثاردچاپ په انتظار پكښېي پراته دي.

دنوي كتني په ترخ مي لازمه وبلل داڅوټكي نورهم پرخپله پخوانۍ ليكنه باندي ورزيات كړم:

ملاامیردمتوسطي درجي ملا ، دټيټي سويې شاعر، دلوړجوش و خروش مخلص سالک دئ اوپه سلوک كي دنقشبنديه طريقي لاروى دئ. دېوان يې له يوڅوغزلوپرته نورټول دسيراوسلوک مسئلوته وقف كړئ دئ اودتصوف غامض اوپېچلي موضوعات يې په ډېرساده

[8] دنوموړي مقالې بشپړمتن زمادناچاپه اثر" كچكول "په لومړي ټوک ۲۷ مخ كي خوندي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعرکي بيان کړي دي .دده شعرله لويه سره هم فوق العاده ساده اوله هنري مزيته خالي دئ اوفني کمزورۍ،قافيوي نيمګړتياوي اودوزن ناهماهنګۍ يې دلوستونکي مخي ته ډېري راځي،خودتصوفي اړخ زياتوب يې دشعري قابليت د نه وړتيا له امله دشعر خوند ورنګ نور هم ورپيکه کړئ دئ . ده ته خپل شعرکله کله دومره لوړښکاره سوی دئ چي وايي " پخته کار سالک "به يې په بيان پوهېږي (د " ن " رديف) خو حقيقت دادئ چي دده په شعرکي مفاهيم بيخي په ساده پيرايه کي بيان سوي دي .شاعرته دسيروسلوک اوطريقت پرورشوباندي ځان " بالغ " ښکاري اود " دستار " ترلوتمه لري (د " ع " رديف) خو ځای ځای بيا يخپله ورته ځان " ناقابل "ايسي (د " ف " رديف) . شاعردسلوک دلاري خطرات هم له پامه نه دي اچولي اودآيات وحديث په استشهاد وايي چي په طريقت تربل هرمسلک د"ملحدۍ "خطره ډېره ده(د " هـ "رديف) . دی دخطرځای هم دخپلي تجربي اوپوهي له مخي نويو سالکانوته ورښيي (د " ن "رديف) .

شاعر غواړي دځينو کلماتو په راوړلوسره خپله تواضع اوانکسار تمثيل کړي اودځان له پاره د(کمينه ، دون همته ....) کلمات کاروي خو ددغو کلماتو مروجي معناوي دعجزو انکسار ښکارندويي نه کوي ، بلکي استعمال يې دلاسه لا د شخصيت ددرناوۍ پله سپکوي.

دملاامیرپه دېوان کي ديولړتاريخي پېښوياودونه سوي ده چي مايې دلومړي وارمعرفۍ په ليکنه کي مثالونه راوړي دي اوتاسي يې يوه برخه وړاندي ولوستل (دسراج الملت والدين اميرحبيب الله خان ، دکندهار دنايب الحکومه يادونه اودنهرسراج دوياليې دکيندلوکار) . ددي پر ځنګ دی وطن ته دروسانوددراتګ خبرداری اودهغوپه مقابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي دغزا اوجهادهخونه کوي (د "و" رديف) چي مادهمدې متن په (۲۱) مخ (۱) حاشيه کي تبصره پرکړې ده.

دملاامیرشعري ژبه په عمومياتوکي دلويديځي لهجې ځانګړتياوي لري اوپه خصوصياتوکي بيادهيلمنداوروزګان دشاوخوا پښتنوژبه تمثيلوي . دی ځای ځای دشعري اړتياله اسيته د کلماتو وروستي حرکتونه غورځوي او" نعمتونه" د "نعمتون" په شکل کاروي.

داوه هغه ټکي چي يادونه به يې دملاامیردشعرپه پوهېدلوکي مرسته وکړي.

محمدمعصوم هوتک
اوکویل ـ کاناډا
۲۷ مارچ ۲۰۰۶ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

نن مشـــغول شه پـــــه الحمدو په ثنا
په دهـــــــان کښي دي چلېږي ژبه ستا
هـــربنده لـــــــره لازم ثناګویي ده
په قـــــــرآن کښي بيان کړې پاک مولا
صددرودوصدسـلامه دي انعام وي
له ماخـــــــواره امتي پرخپل پېشوا
هـــم پرآل هـــم پراصحابو دده باندي
هـــم پـــــــرواړه ګذشته ووانبيا
که ظاهـــــرباطن الف شوې مردانه يې
په لباس د (ج) پـــه پټ شې ســـرتپا[9]
که د(ز)نسبت دي وکـــــړوخپل نفس ته
پردغـــه تقصيرهمېش کـــــــوه ژړا
ښه محکمه پيالـــــه نوش دقناعت کړه
بې صبري ده بدبختي لـــــــويه بلا
شفقت دفقيروعـــــــظ ونصيحت دى
زياتي نه لــــــري قدرت دضرب پرچا
راشــــــه ونيسه محکم دربارمحکمه[10]
ځان ورګــډ کــــــړه په مجلس داوليا
هرګناه لـــــره زنګــــونه پرزړګي دي
آئينه دزړه لـــــه زنګه کـــــړه صفا
که صادق يې يک بيني يک جهتي کــــړه
دتـــوحيدپرلارتـــلاى نه شي دوبين بيا

9 سرتپا= سرترپا
10 دانيم بيتی کټ مټ وليکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګمراهـــــــان دزمــــاني ترحساب تېردي
(ملاامیره) کناره شـــــه له هـــــــرچا

***

که ساقي راکه جـــــامونه دکــــــوثربیا
پـــــه کارنه لــــــرم دنیاو سیم و زربیا
هست مي ستا په هست موقوف ده فضل وکړې
پرخپل هست باندي دهست وکـــــړه نظربیا
په نظردکامـــــــــــلانومي منظورکړې
معتکف دي ددربار يـــــــــــم هم ددربیا
ممکنات چي رب پیدا کـــــړه په قدرت خپل
داهـــــــــــمه دي نښاني دپیغمبربیا
هیڅ دحسن سیال (يې) نشته پـــــه دنیاکښي
سیالي نه که ستالــــــــه رنګه شمس قمربیا
چي پیدا يې ستالـــــــــه رويه کل اشیاکړه
پاک الله پرتاعـــــاشق ، تې[11] کړې اظهربیا
وديدن ته دي محتاج شــــــــاه وګدای دي
که روزي مي ستاديدن شي پـــــــه محشربیا
زه چي مست ورندانــــــــــه دزماني یم
ډېرمستان رندانــــــــه دي ستاددربیا
عشق دي هسي سرګردان کړم په عـــالم کښي
نه پوهېږم پـــــــه خپل نفـــــع و ضرربیا
بې صبري مي شوه غالبه ستاپــــه عشق کښي
قناعت پیاله که راکــــــــــــړې پقدربیا
دهجران په اورمي مــــــــــه سیځه صنمه
(ملاامیر) که مــــــــفرح کړې په نظربیا

---

[11] تې = ته يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

صدقــــه شه صدقــــه شه دل وجـــــان زما
تـــــــردیدن وتـــــــردیدن دخپل جانان زما
یـــــودیدن وعاشقـــــــانـــــولره بس ده
همېشه دوی ثناخــــــــوان دي دخوبان زما
منتــــــــــظرورتــــــه ولاړدي بې اختیاره
که معـــــــــمورشي په دیدن دګل ریحان زما
نه له سترګـــــــوغائبېږي نه په سترګوبرابرده
لاردعقل نشته چې څرګندبه شي سبحان زما[12]
هیڅ تعلیم وعاشقــــــانــــــــووته نه شي
دواړه کـــــــونه دي پرې ایښې پرجانان زما
شابس شابس دعــــــــاشق پرهمت باندي
چې یک بین شـــــــو یک جهته پرمیدان زما
(ملاامیر)غــریب دوبین دئ تې[13] یکبین کړه
رب کــــــریم ده هم رحیم ده هـــــم رحمان زما

***

چـــــي طالب شـــــــــوم دمطلــــــــــوب
په کــــــال سلب شـــــــوم مســـــــــلوب
هســــــــــي رنځ راباـــــــــدي راغـــــــــی
په مثـــــــــال لــــــــکه ایـــــــــــوب
دعشــــــــــق دارنــــګ ســـــــخته زورده
بې بصرکئ[14] عشـــــــــــق یعقـــــــــوب
که معشـــــــــــوق هرڅوجفـــــــــاکــــړي

---

[12] ددې بیت څپې د غزلي دنوروبیتودڅپو پرپرتله زیاتي دي.
[13] تې = ته یې
[14] کئ = کړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وعاشـــق تـــه وي مرغـــــــــوب
عاشقـــــان چـــي همېــــــــــش ژاړي
بیمــــــــاران دي پــــــه مقــــلوب
لـــــه دې رنـــــــځه به روغ نــــه شـــي
بـــــــې دیــــــداره د محــــبوب
د عشـــــق هســـــــي غـــــالب کار ده
خـــــوار عاشــــق کاندي مغلـــوب
پـختـــــه کـــار عاشـــــق هغـــه ده
چي خپـــل عشـــق کانـــدي محجوب
کــــه مخلـــــوق تې عشـــق ظاهر شـــي
بنــــه یـــــــې نه بـــولـــي کتُـــب
ربــــــه عشـــــق مي پوشـــــیده کړي
هـــــم پر شـــرق هـــم پر غـــروب
لــــه نقصــــانه عشــــق نګــــاه کړه
نفـــــس حـــاضره پر شمال هم پر جنوب[15]
مـــلا امیـــر غریب بیـــان کوي له عشقـــــه
په مثـــال لکـــــه مرغـــه اخلـي حبوب[16]

***

له کاملـــه پیالـــه نوش کــــه په شتـــاب
پرهېزي شـــــه لـــــه ګنـــا کـــه اجتنــاب
خپـــل باطن کـــړه پاکــــیزه له هره خُبثه
ځان لایــق کړه چـــي منظور شـــې دا حبـاب
بعضـــي خلـــک په ظاهر ډېر آراستـــه وي
په باطـــن کي خباثت وي بـــې حســـــاب

[15] دانیم بیتی ځلورخپې زیات دئ
[16] حبوب = داني . جمع یې حبوبات دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بعضـــي خلګ په باطـــن ســـم آراسته وي
په شـــريعت[17] وي هم ملامت هـــم په کتاب
دغه دواړه نقصــــاني پـــه آخـــرت وي
چي حاضر شي په ميدان د ســــــوال جواب
بختور ده چي ظاهــــر باطـــن (يې) د واړه[18]
بـــرابر د شريـــعت شــــوه د وهــــاب
راشـــه ټينګ پر شريـــعت شه که دانا يې
په شريـــعت به مفتوح شــــي د جنت بـاب
که څراغ د شريـــعت خـــدای په لاس درکړ
وبـــه نور ته يې عــــاجز ماه و آفتـــاب
هغـــه څـــوک چي ردوي حـــکم د شـرع
خـــلاص به نـه شي د دوزخ د سخت عذاب
پټ پنهـــان له خپله خدايه مشغـــولا کـړه
د صديـــق د سينې بـــوی تـئ[19] د کباب
کامـــلان مي غوصـــان د عشـــق دبحـــردي
ځان جهـــان وځني هېر غـــرق په دريـــاب
پيروي د کامـــل وکړه که صــــادق يــــې
زموږ په لاس ده د قـــرآن محکــــم تنـــاب
ديارلـــس صدي شپږويشت کـاله وو تېر شوي
ملا اميـــر بيـــان کـــوي لـــه هـره بـاب

***

که وصال دجانان غـــــــواړې په قيامت
په اخلاص وپـــــــه تصديق وکـــړه طاعت

[17] شريعت دلته دعوا مو په شان دوه څپه ييزبايد ولوستل سي.
[18] اصل: هغه بختورده چي ظاهرباطن دواړه
[19] تئ = تلئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مجلس د دلبرانــــــــو به ورګــــــډ شي
که دې ترک کــــــړ د دنـــــــیا زېب وزېنت
بې بـــــــقاده دادنــــــیا هیڅ باورنشته
پـــــــه مثال لکه تېزباد ځي پـــــه سرعت
پـــــه دنیا پسې هــــــــــلاکه زمانه ده
ابلیس کاندي حـــــــــرص غالب ترقناعت
دانایان مې دي مشغـــــــــول دیارپـــه مینه
پروانه که د دنیا پـــــــــــــه زیان کثرت
اولیاء خــــــــدای نازولي پــــــــه دوه کونه
نبه دیدار به ورعطاکـــــــــــــړي هم جنت
توکل موپرخپل خــــــــــدای زموږمومنانو
بې لـــــه خـــــــدایه تکیه نشته د راحت
نبه تـــــــــــقوا وهمت خوی دمسلمان ده
دشیطان تابــــــــعان ډک پــــــــه خباثت
امان راکــــــــړي دابلیس دبده خــــــویه
دده خــــــوی ده ګــــــمراهي بل فضیحت
مقصود تېنګ کــــــــــــړه سوا پرېږده[20]
رضاجوی شه دنبه خـــــــــدای هم دحضرت
محبت دخدای نـــــــــهال پرخپل زړګي کړه
اوبـــــوه یې پــــــــه چشمه د شـــریعت
اســـــم ذات دزړه صیقل د ســــــالکانو
تصفیه دزړه راځي پــــــه طــــــــــریقت
بیابه کشف وکـــــــــرامات درته حاصل شي

[20] دانیم بیتی ثلورڅپې کم دئ.
سوا = ماسوا . اوماسوادخدای تعالی له ذات پرته نورو موجوداتواومخلوقاتوته وایي (غیاث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوشیده لـــــــره دا حـــــــــال د حقیقت
تـــــــــرعرش پـــــورته دي او یازره حجابه
داخل کېږي عـــــارفـــــــــان بلند همت
معرفت مي شناخت د خدای پـــرخپل طاقت ده
(ملاامیر) تعریف کـــــــــــــــوي د معرفت

***

خوار عاشقه معشوق ګوره که لـــري استقامت
نن دي وارد ئ که پو هېږي د قــــــرآن په تلاوت
عوام خلق دي مجلس د علــــــــماو فقراکړي[21]
له تاثیري[22] پیدا کېږي تـــــــــوانګري و قناعت
کـــــه راه رویې ســــــــم پرلار د شریعـــت شه
رهروي بـــي شریعته دئ سالک له[23] قبــــــاحت
ملحـــــــدان په زمانه کـــــي هســــــي ډېر دي
هیڅ خبـــرپه شرع نه وي نه په تـــرک د جماعت
موحدان مـــــي مستقیم همېش پـــرجماعت وي
له ښه خدایه وي ترسان هـــــم له عذابه د قیامت
په لبـــــاس د حلـــــــم پټ شه ســــرتر پایـــــه
د حلـــم لباس دئ هرمومن له مرتبه د شرافــــت
حــــلم خوی د انبیأ و اولیــــــأ دئ کـــه خبریې
قـــهرغضب خوی د شیطان دئ نه دئ خوی د ولایت
غـافـــــلان د یاره ذکره، نقصاني په دواړو کونو
عاشقان صفت ګویان د دلبرانو په دنیا هم آخرت
که تـــــــــرعرش و کرسي لـــــویه دي سینه شوه

---

[21] اصل: عوام خلق دي مجلس د علماو فقراکړي په هردم.
او ترلاندي بیا ورته کښلي دي: د عالم مجلس کوه که ته دانایې
[22] له تاثیري = له تاثیره یې
[23] سالک له = سالک لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوا ءالله به هسي غرق سي لکه فرعـون هم جا هت[24]
(ملا امیره) پر عمل هیڅ تکیه مه کړه فضل غواړه
د غه لوی فضل عظیم دئ چي یې در کړ هدا یت

***

د خوبانـــــو سردار تئ[25] پاس پر اسمان خوت
تېر تر عـــرش و تر کرسي پر ښتن ګران خوت
چي مشـــــغوله پـــــه صلوت طیبات شو
هر ګفتن یې درمرجـــــان تــــر بنه دهان خوت
د امت غــــم یې زرغـــــون پر پاک زړګي و
هېر یې نه و چي دربار تـــــه د سبحان خوت
پــــــــر دربار د حق تعالی یې قـــدر ډېردئ
وربخښلئ یې امت نـــــاز یې چــــلان خوت
ګفتګوی د ګــــوی مګوی یې سره وکـــــړ
ګــــــوی بیان د شریعت دین یې روښان خوت
د مګــــــــوی خبري پټې له هــــــــر چا دي
پاک حبیب رب منع کـــــړئ ډېر یې زیان خوت
طی شــــوه نه فلک اتلس کالـــــــه یوه شپه وه
بې مثاله ښه مجلس د دوی تــــــــر میان خوت
پنځه فرض لـــــــــــمونځونه شب و روز شول
که چا تــــرک کـــــړه آخرت لري[26] تاوان خوت
پنځه فــــــــرض[27] چي ادا پـــــه جماعت شي
خدای رسول به شي راضي دی پـه نېکان خوت
مومنانو امـــــــــــر ونهی تول پـــــر ځای کړئ

[24] جاهت:
[25] تئ = تلئ (د کندهار کړدود)
[26] لري = لره یې ، ته یې
[27] فرض کلمه دلته دوي ځېي بايد ولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نصیحت د (ملا امیر) پـــــــر دل و جان خوت

***

زمـــــــوږ و تا ته دی ســـوالونه یا مغیث[28]
له تا غـــــــواړو ډک جامـــــــونه یا مغیث
حاجتمند درتـــــــــــه ولاړ دي بې شماره
فریاد رس یې، له تا غـواړي حاجتونه یا مغیث
حاجت زمـــــا ده ستا رضا پـــه دواړو کونو
د رضا دي طلبګار یــــــم په عمرونه یا مغیث
هیڅ مقصود مې په ظاهــــــر باطن بل نشته
ستا رضا ما خلاصوي له هـــر غمونه یا مغیث
ربه قطع انتظار د خـــــوار عاشق کـــړې
رحم وکـــړه دیدار وکړه ته پر وکړه کرمونه یا مغیث
هر عــــــاشق چې وي صادق په محبت کښې
تر چشمانـو یې خو ناب وهي موجونه یا مغیث
و خپل یار ته ســـل نظره د عاشق وي په هر دم
یــــو نظر یې ستا دوا دئ د زخمونه یا مغیث
رد ، قبول دواړه مـــــوقوف ستا په رضا دي
و بنده تـــه څه معلوم دي ستا حکمونه یا مغیث
مــــومنان مې مقبولین پـــه دوه جهان کښې
د تقوی توکل ډېر دي اجرتـــــونه یا مغیث
ښه خلعت خدای د ایمان و مــــوږ (ته) راکړئ
موږ پــــر دا خلعت همېش کړو شکرتونه یا مغیث
پاک قرآن دي را ستولئ لـــــوی انعام ده
پکښې ډېر د حل حــــرمت دي بیانونه یا مغیث
زموږ ایمان پر پاک الله هم پر قرآن هم پر رسول ده

[28] مغیث (دمیم په پېښ) فریادرس ، هغه ذات چې فریادورته کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د(ملا امیر) پر زړه ډېر د عشق داغونه یا مغیث

***

په کوخه کې دي ولاړ دي رقیبان کج
همېشه راته قهرېږي غمازان کج
جنګ جدل مې له خپل نفسه شب و روز ده
بل پر ځنګ راته ولاړ ابلیس شیطان کج
په خپل فضل دي اسباب د جهاد راکړ
په اسم ذات سره وهمه کافران کج
د مومن زړه مې تر عرش عظیم لوی ده
اته برجه پر ولاړ د ښمن حیران کج
روح بادشاه عقل وزیر ده که یې ګوري
نفس شیطان ورته ولاړ دي پر میدان کج
ښه تقوی و همت و کړه مدت ورکړه
اته برجه کړه محکمه له نقصان کج
بیغمي هیڅ په کار نه ده د دښمن دار له[29]
د جرس په شان بیدار شه هم نالان کج
که غافل شوي له طاعته له اذکاره
وبېرېږه له دوزخه له نیران کج
محکمي دا اته برجه په طاعت وي
د غافل روح (مې) بندي ده د شیطان کج
سنګدلان چې ببدیني که سبب دا ده
د معصیت په رنګ یې رنګ ده دل و جان کج
هغه څوک چې توبه ګار شي زړه یې پاک شي
رب غفور ده هم رحیم ده پر عصیان کج
هر مومن چې توبه ګار د ما مضی[30] شي

---

[29] له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

له آینده و ځــــــان ساتي له هـــــر زیان کج
اول ځان تـــــــه نصیحت کــړم بیا و بل ته
(ملا امیر) بیان وکـــړ[31] د هــــــــر تاوان کج

***

عــــــاشقان سینه سوزان غـــــواړي قدح
ودربارته دي ولاړنــــالان ګــریان غواړي قدح[32]
هـــــرعاشق چي دهجران تـــرمقام تېرشي
ګــــــــــویانوی شــوپیدا ،وایـــم نشرح[33]
بې صبری راځخه هېرصبرسکــــــون کــــړ
اوس له ډېري تلـــــــــوسي شوم سینه شرح
په باطن کي دریاب پـــــه جوش خـــروش ده
پټ پنهان[34] یم پکښې غـــــرق زه یـــم فرح
خامکاران دي زیانکاران تـــــرهـــــغه وخته
چي تمیزورمعلــــــومېږي دنیکۍ هم داقبح
چي آهن رنګه جـــــــوش ونه که په اورکښې
یوه کیلي کله جوړېږي چي بـه قلف شي په افتح
که دعشق په اورکښې نفس سوخته پخته کړي
دزړه نوربه دي شي پورته کل زمین کاندي اوضح
شریعت درســــــــول باغ زه یې باغبان یــــم
(ملا امیر) بې ډنګوي هـــــم په ضمني هم په صرح

***

دفراق زهرمي نـــــــوش کـــړي زړه خوله تلخ

---

[30] مامضی : تېرسوی وخت
[31] وکئ - وکړئ
[32] داغزل ډېري قافیوي نیمګړتیاوي لري.
[33] نشرح یوراز نظم دئ ،چي دهلک دزېږېدلو پروخت دخوشالۍ په خاطر په ډله ییزه توګه ویل کېدئ.
[34] اصل : پټ پنهم ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمامزاج شو هفته يي لكه دبلخ[35]
ستاوصال زمادوا د هر مرض ده
په كارنه لرم دوا دهنداوجلخ[36]
دوصال كوخه دې كوخه دې خلاصه جانانه
رقيبان په مخه راغلل لكه ملخ
اوس حيران يم چي پر كمه به تېرېږم
لاربه خلاصه په غره شي كه په سلخ[37]
هسي ګرم ده بازاردعاشقانو
سوربه نه شي دسياه بند په يخ كلخ[38]
وعاشق ته يي ژړا په برخه وركړه
تل به زاړي چي په زړه يي خنجرخرخ
هرګياه مي په باران خوشحالي كاندي
(ملاامير)ده ډېرخوشحال په برف پرخ[39]

***

مورو پلارو ته هيڅ مه ووايه پوچ
مرتبه به دي كمتره سي ترمچ
پاك سبحان يي بيان كړى په قرآن كښي
دوالدينودئ حق ډېروباسه غچ
بيامي حق دا ستاذانو ده بې شماره
ښه محكم يي تينګوه لكه سپين ګچ
بياحقونه پر هرچا دعلماوو

---

[35] وايي دبلخ هوا يوه هفته سړه بله توده وي. دلته دغه ټكي ته ضمني اشاره ده.
[36] په اصل كې (جلخ)ته كښلي دي: نام وطن است
[37] غره دمياشتي لومړۍ ورځي ته او سلخ دمياشتي وروستۍ ورځي ته وايي.
[38] په اصل كې (كلخ) ته كښلي دي: سردى سخت
[39] اصل : فرخ . خوښنګ ته يې بياورته كښلي دي: فرخ شبنم راګويند. شبنم ته خو په پښتو پرخه وايي اودلته يې دشعري ضرورت له امله (پرخ) ليكلى دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنبي میراث یې وړی دئ په پچ
یو مومن په ربل مومن لري حقونه
نبه محبت سره کوئ شیطان که تچ[40]
له کفارو به همېش منازعه کړو
له کفارو سره دئ زموږ دین غچ
که خپل شیخ که دبل شیخ ته دست بوسي کړي
تاله فیض وبرکت لاس یې کړه مچ
ترکوه خپله رضادبل دپاره
دمومن وزړه ته ګوره نه یې لچ
(ملاامیر) فقیرکه هرخو نصیحت کړي
دانایان خدای په هولي دجاهلوده خوله وچ

***

که مرګی درلره راغی ژوندون هیڅ
که وصال درلره راغی بېلتون هیڅ
دانایان په قیل وقال ډېرخوشحالېږي
وجاهل ته قیل وقال مرګ ژوندون هیڅ
که طاعت دي په مثال ریګ بیابان شي
په ریا به شي برهم لکه ګلون هیڅ
ځان صدف رنګه صفا کړه په دریاب کښي
بې دریابه سنګ کلوخ هم سفالون[41] هیڅ
درقیمت دئ پیدا کړی په خپل صبر
بې قېمته پیسي ډېري دمیسون[42] هیڅ

---

40 تچ: دغوزاربدلو ، لوبدلو آواز (پښتوپښتوتشریحي قاموس) . دلته به دغوزراولوپه معنا راغلی وي

41 سفالون = سفال = کودري

42 میسون: په معنایې پوه نه سوم. ښایي دمسیون = مسیو = ښاغلی اړول سوی شکل وي. دشاعرپه وخت کي ځیني اروپایي اصطلاحات (انګرېزي او فرانسوي) افغانستان ته رسېدلي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمجــــــنون دعــــشق خبري چي باقي دي
ځني ورک ځان وجـــــــهان وهم سکون هيڅ
که مجنون غـــــوندي صادق يې نن دي وارده
دليلی دوصال غـــــــم خوره نورغمون هيڅ
هرعـــــاشق په خپل معشوق پسي مجنون ده
که معشوق وفاونه کړه شـــــــــواخون هيڅ
که عـــــــاشق يې پيروي دپاک قرآن کـــړه
بې له خدايه بې رســــوله نـــــورحبون هيڅ
(ملاامير)[43] چـــي همېش ژاړي مـــرادېي ته يي
بې له تادي تـــــول باطل واړه ســــمون هيڅ

***

دمخلوق پــــــــه صفت مه شـــــــه ارجمند
ګمنامي کــــــــړه چي دي رب کاندي پسند
که هرڅولذيذطــــــــــعام وخوري بې ياره
هيڅ به درنه کـــــړي په خوله وزړه کښې خوند
په مجلس کښې داشرافــــــــــوبنه ادب کړه
خبردارشــــــــه چي اوازنه کـــــــړې بلند
حــــــــــرکات وسکنات که کلـــــــمات وي
په ادب کښې احتياط کـــــړه که يې هوشمند
بندوبست دآخــــــــــرت کـــــړه که دانايي
پـــــــه کارنه ده ددنـــــــــياډېربست وبند
پردنيابـــــــــه پاته نه شي هيڅ وګـــــــړی
که دمت حکم پـــــــــروشي دخـــــــــاوند
دطـــــــاعت دي خدای درکــــــــړي اسبابونه
نفس بندي کــــــــړه دطاعت په لـــــوی کمند

---

[43] اصل: ملاامیرمحمد. مادوزن دوارنیۍ له خاطره ونه کیښ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان محکم کړه دخپل رب وبندګۍ ته
په عقبا به نیک وبدشي درځ ګند
بدبختۍ غلبه کړې پرهر چاده
(ملاامیره)ځان ساته له مکر وپند[44]

***

څوک بندمه شه ددنیا په زیان وسود
خپل دلبر لره ورتګ تاله بهبود
پايمال کړي عاشقان جفادترکو
زه پايمال یم هم اسیریم هم مفقود
محصل دمرګ که درشي سهل کاره ده
نه چې درومي ترا سمانه دعشق دود
بې وصاله څه ژوندون بندګي نه ده
دوصال دپاره ږده سرپرسجود
که دعجربندګي کړه خدای قبوله
ستادرون به شي خوشبوی ترلونګ عود
په هرغم پسي بنادي ده آيات ګوره
پاک خلیل شو په امان غرق شونمرود
سودله خدايه زیان له نفسه پیدا کېږي
په سبب دنفس هلاک شوه عادثمود[45]
سخته روځ دآخرت زموږپه مخه
اوس بایده دي استغفارویل د درود

44 په دې نیم بیتي کي(پند) دنصیحت په معنانه دئ راغلی، بلکي (مکروپند) دواړه اصطلاحاُ دچل وفریب په معناراغلي دي.

45 اصل: په سبب دنفس هلاک شوه عادیان هم ثمود.

عاد و ثمود: عاددسام بن نوح(ع) له نسله وه .ددوی له پاره خدای تعالی هود(ع) ورولېږه خودنافرمانۍ له اسیته دباد په توپان هلاک سول اوثموددحضرت صالح (ع) امتیان وه . وايي دوی دنافرمانۍ له امله ټول وسوځېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شب وروزده کـــــوچ وباردښـــــونیازمنو
لکه کوچ کـــــوي سحاب پـــــه بهارزود
دغج جهازراته جوړکـــــــــړی خپل دلبرده
نه پوهېږم چي به ووزم که به غرق شم په کبـود[46]
وجودي وحدت[47] مـــــــقام پـــرمنصوراغی
څني ورک فـــــرق دواجد هـــــــم دموجود
خــــــوا ربنده ده درمانده په دوه جـــهانه
(ملاامیر) بیان کـــــــوي خدای يې مقصود

***

ددلبریاري کــــــــړه تېنګه تـــــــــرپولاد
ځان يې یارکـــــــــړه په زاري و پــــه فریاد
ترکـــــــوه خپله رضادیارلـــــــــه پاره
پــــــــه یوه نظربــــــــه تاکاندي اوتـــاد[48]
ودلـــــــــبرته دي معلوم ظاهــــــــرباطن ده
کـــه تاریک وي کـــه صفاوي کـه کســاد[49]
هـــــــــــرسړی چي دپاکانومجلس غواړي
ځان دي پاک کــــــړي له هـــــرخبثه له فساد
هـــــــره درخته چي شیرینه وي په باغ کښې
پرمالک يې قـــــــــدرډېروي تــــــرشمشاد
که ځــــــــوک وکاندي نـــــظروحقیقت ته
بې له خدایه نــــــــورمقصودهـــــمه برباد
غیروباســـــــه له میانه پــــــــرلارسم څه

---

[46] دانیم بیتی دغزلي تربحرڅلورڅپې زیات دئ.
کبودته يې په اصل کي کښلي دي: دریای کبود
[47] اصل : دوحدت وجودي.
[48] اوتاد دخدای ددوستانویوه ډله ده اودنړۍ په څلوروګوټوکي تصرف لري.
[49] کساد: هغه څه چي ناروا وي ، یارواج ونه لري یايې خریدارنه وي (غیاث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وصال بـــــه يې معمورشي پــــه خپل مراد
ددنيا پــــــه جاه دي هيڅوک غلــــط نه شي
ګاهي ســـپوروي پـــــــرسمندګاهي افتاد
هـــــغه تخت چي په هـــــوادسليمان تـــئ[50]
خوآخـــــــرزيرزمين شــــــــــو بې بنياد
ابراهيم بن ادهـــــــــــم چي خداى بادشاه کړ
بيايې ترکه کـــــــړه دنيا پـــــه دين شوښاد
هــــــرمومن دئ مبتلا پــــــه دوه مقصوده
يــــــوناقص ده بل کامل که لــــــــري ياد
داناقـــــــــص مي دئ دنيا ، کامـل ايمان دئ
تــــــــه کامله تېنګوه ناقــص نامـــــــراد[51]
کامـــــــــلان چي جستجوى دآخــــرت کړي
نيک عـــــمل يې دئ تـــــــوښه دلاري زاد
اول ځـــــــــان ته نصيحت کـــــړه بياوبل ته
(ملاامیرمحمــدده) ژاړه پـــــــــه فــــــرياد[52]

***

کلــــــــمه مي ده ويلي مـــــــاپـــــــرتامحمد
چي لـــــه رويه دي پيداشـــــــــوه دادنيامحمد
(وه) راغــــــــــــلي ډېردينونه تــــــرتاوړاندي
ستاددين محکمي تېره تــــــــرهــــــــرچامحمد
نه زمين ونه اســـــــــــمان نه عــــرش وکرسي
امکان نه لـــــــــــــري چي بربه شي ترتامحمد
خداى درکــــــــړي بلندي پــــــــه دواړوکونو

---

[50] تئ = تلئ
[51] نامرادته په اصل کي ليکلي دي: بی فايده
[52] اصل: ملاامیرمحمدده ژاړه په زاري وپه فرياد

(c) ketabton.com: The Digital Library

له اوله يې پيدا کـــــړه لـــويي ستا محمد
تـــــــه سبب يې دهـــــــمه مسبباتو
رب سبب کړې دهـــــــمه واړو سوا محمد
ستاګـــــــــــربوان به ټینګوم پاکه حبیبه
ستاګربوان مې شـــــــريعت مصطفا محمد
دوحدت په زمـــــــانه کې تـــوره شپه وه
تاریکه شوله زایله چې دې نورکړه تجلا محمـــد[53]
چې پیدا کړپاک سبحان نـــــورد حبیب خپل
دمعشوق يې انعام درکــــړئ پاک مولا محمد
ته دغیبو خـــزانه وې پـــــه وحدت کښې
له وحـــــدته رابیرون شـــوې پردنیا محمد
مــــابنده لـــــره لازم چې تل شاکـريم
چې مشغول يـــــم په ثناوصفت ستا محمد
امیدوارد شـــــــــفاعت دپاک رســـول يم
که شفیع شو[54](۲) ما به خلاص کړې له ګناه محمد
پـــــــه رحمت ســــره بللی پاک الله دئ
رب بادشاه کـــړئ دجـــمله وو انبیا محمد
يــــــولک خیرویشت زره دي لښکـــرومقرر
ته دټولو هــــــم سرداروې هـم بادشاه محمد
ستا په دین سرې[55] منســوخــــه کل ادیان کړه
ستارب مرحــوم کــــــړی په رشتیا محمد
ډک روی دزمین ولـــــــه غــفلته یا سروره
ستاددین روښنایي شـــــوه ترعرش بالا محمد

---

53 دانیم بیتی دغزل ترنورو بیتو څلورڅپې زیات دئ.

54 اصل: که دی شفیع شو ....

55 سرې = سره يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

عـــــارفان چي رسېده که ولاهـــــوت ته
دغــه فیض وبرکت هـــــمه دئ ستامحمد
له عـــــدمه چي وجـــــود دهستيـ راغی
ستاله هسته راپیدا شـــــوه کل اشیاء محمد
ســـــرچشمه یې دجـــــمله وومخلوقاتو
ته آبخـــــوریې داعـــــلی وداد نامحمد
عـــــالمان دي وارثان دين پـــــه رو ښانه
تـــــرقیامته ستادين دي خيرخواه محمد
کافران مي تورزاغـــــان مخوني[56] تـــورو
نه ښایيږي چي بـــه ګډ شي په باغ ستامحمد
ربه روی دپاک نبي زه خـــــوارعـــاصي يم
عفوه غـــــوارم معتکف ستاددرګاه محمد
خدای لوی کړی په لويي ترهـــــرمخلوق يې
هـــم ترعرش هم ترکرسي هـــم ترسمامحمد
زه فقيرخـــــواريم دوعاګـــوی دمسلمينو
هـــم دواړو علماوفقراهـــم اوليامحمـــد[57]
په توحيد کښي مي صادق کـــړي ستاپه مينه
(ملاامیرمحمد)[58] دي غـــلام ده هم ګداامحمد
محمدا ســـــم محضه زمـــــوږ دنبي ده
پـــه نګین کښي نـــوشته دانبيامحمد
دهـــــرمومن پرزړه مرقـــــومه کلمه ده
(ملاامير) غـــــريب ده ولي وارخطامحمد

***

[56] مخوني = مخونه يې

[57] دانيم بيتی هم دنورونيم بيتيوپه پرتله ځلورځپي زيات دئ

[58] دلته بايد (اميرمحمد) تول دري څپي ولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تخت وبخت زمونږ د باد شاه دې برقـــــــراروي
پـــــه سراج الملت والدین ده مســـــما محمد
د بردي عـــــمر د امیر حبیب الله خـــــــان وي
ترســـــايه لاندي یې ناست امتیان ستا محمد
ربه اباد نائب صاحب لـــــــــري تـــــرډېــره[59]
اخلاص کښ ده د پیشوا هـــــــم د باد شاه محمد
تل مشغول د کند هـــــــــــــــــاريه ابادي ده
اوس مشغول په نهرســـــــراج نهرا علی محمد
نهرسراج به خدای معمــــــورکه وخت نزدې ده
(ملا امیر) فقیر دوعاګــــــوی ده هرسبا محمد

***

که له یاره پـــــــــــــــريار راشي دوصال کاغذ
پرچشـــــــــــــما نو قبلوي دځان پایمال کاغذ
که عـــــــاشق لـــــــــره یې خط د قتل راشي
وعاشق ته معلـــــــــــــومېږي ډېر د خیال کاغذ
د منصور چې عشق صادق وحـــــــال یې ګوره
پاس پـــــــرسردد ارخندان ورک وجنجال کاغذ
پایبوسي دي سخته ګـــــــــــــــرانه ده صنمه
زه به نسمه[60] ومخ تـــــــه ســـتاد فـــال کاغذ
نادیده پـــــــرتا مین شـــــــــــومه جانانه
راستولی دي خــپل دوست لـــه[61] دجمال کاغذ
که مي سرو مـــــــال برهـــــم شي ستا په مینه
(ملا امیر) مي نه غـــــــواړي دسرومال کاغذ

---

[59] له نائب ښخه يې مراد دکندهار دهغه وخت نائب الحکومه سردار محمد عثمان خان دئ.
[60] نسمه = نیسمه
[61] له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

امتي يـــــــم دنبي خـــــــيرالبشرسرور
ستادربارکښي تـــــرهـــرچاده معتبرسرور
له خپل نـــــــوره پیدادحبیب نــــورکړ
بیاپیدادده له نورشـــــــمس وقــــــمرسرور
ناسوت پټ ودغفلت پــــــــه تاریکه کښي
ستاپـــــه نورسره روښان کـوه وشجرسرور
تـــــراول اولین ده ترآخـــــرآخــــرین ده
په شفاعت سره مخصوص ده پــه محشرسرور
ستاامت بــــــــه منتظردشــــــفاعت وي
دبخښښ ناري بــــــــه کاندي پراکبرسرور
ســــــــتاامت به وبخښي ته به راضي شي
بیادي بخښه دنیکانو پـــــــه قدرســـــرور
دمعصیت په رنځ رنځـــــــــوریم دواغــوارم
د(ملاامیر) دواستاشفاعت دهـــــرضررسرور

***

ډېرراغلي ستاغـــــــــمونه زمـــــــاپرسر
زه خـــــــوشحال یم یاره مــــــــه شه مرور
پیداشــــــوی زماصورت دغـــــــــم دپاره
قبول کــــــړی مـــــــابنده پـــرخپل بشر
په معناکښي لوی نعمت ده غمي[62] مــه کــړي
ډېرلــــــذت لــــري ترقندوتــــــــرشکر
دعشق اورچي پــــــــه صورت[63] ونــه لګېږي
که تــــــه تــــــه وې ته به نه شي اې غریبه

---

[62] غمي = غم يي

[63] (صورت) بایدیوه خپه ولوستل سي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که نـــــه تـــــه وې نـــــه دي زه څه برابر
په مجلس دخـــــــوبرویانو که ورګډ شوې
پاکـــــــیزه بـــــه ځني ځې لکه سپین زر
تردوه ښـــــهره شه[64] ورتېـــرهلته مجـــلس ده[65]
ته ســـــامع شـــــه دشین هـــې[66] دزېروزور
ستامقصودبـــــه تاته تې وجیم[67] (٢)انعام کړي
دامقام دهـــــــغه ده چي قبول کړي د(ده)در
دتـــــوحید ترســـــــوزن ووزه که یکتایې
که دوتایې ځـــــان یکتای کـــــړه یک بشر
خدایه (ملاامیر)عـــــامل دخپل بیان کـــړې
چي تېریږي تـــــرتـــــــوحید ســــم برابر

***

جفادي اورلګـــــــــوي صنمه لیري کړه نار
ودي سوم سرترپایه خودبه کـــــــومه ګفتار
شیرین ګفتاردجانانکه شنیده کـــــــړم یاره
ترسرومال یـــم ورتېرکه کښېنوست زماپرکنار
سیمین بدن ددلبرمـــــثل بې[68] نـــه وي هیڅوک
پتڼ په اورتل سوځي اوس پرماخوارراغی وار
ستادبهاربلبلان شیرین زبان دي ګـــــــویان
لیري دي ګـــــرزي زاغانوګل تې[69] نــــه وینم لار
رنځوریم زمـــــامقصودهته یې همېش موجوده

---

64 په اصل کې ورته لیکلي دي: ازشهردنیاوآخرت ګذرکن.
65 په اصل کې ورته کښلي دي: مرادمجلس مشاهده میباشد
66 په اصل کې ورته کښلي دي: سامع قرآن شاهاشوبمع عمل صدق
67 په اصل کې ورته لیکلي دي: تاج
68 بې = به یې
69 تې = ته یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دواله تاغــــــوا ړمه پردردي پروت یم بیمار
غمازه مه کـــــړه هی هی نه پېژني خپل پردی
زه دي دښمن ګــــــړندی مخ له درځم په تلوار
ستاد هجران تلخګي پـــــرمالازم شبخیزي
برمن مکن ستمی عـــــاشقان هست ناقرار
ستاد وصال په هوا ســــــرګردان یم ترآسیا
من چه کـــــنم صنما پروت یم داورپرانګار
ربه په روی د حبیب ماکــــــړي غالب پررقیب
تویی ګل من عندلیب نیست مـــرابی توبکار
چند ســـــــوزم درآتش ترا باشد این روش
من غــــــلام خدمتش مـــــران مارازدیار
ملاامیرهست فــــقیرمـــــرید شیخ کبیر
مـــــراتوبه برتقصیرعفوخــــواهم زغفار

***

خــــــم زلف توپیچ وتاب لکه مــــــار
عــــــاشـــقان هست تشنه لبه دديدار
مجروح شد دل مـــــــن زدست جان ای صنم
که دیدارراکــــــــړي یاره زما دوا دپرهار
موســــــــم ګل ګل ، ګل میشود شکــوفه
غفلت مکـــــن ای بلبل آمد بتونـــــوبهار
چه ګناه کــــــرده عاشق دل وجان برده معشوق
امانت کی میدهی ، دلبره وکـــــــړه تلوار
هست خندان دلـــــبرم نـــــــظربمن فګند
شب وروزم انتـــــظارکه رابنکاره شي نګار
سرګردان شــــــوم دلبرا ستاددیدن په هوا
دیداربمن کن عــــــطاځای دکـــفاروده نار

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیر)غـــــلام ددلبرستاددرګاه خاکستر
ربه زاري کـــــــومه مران زکـــــــوچۀ دار

***

ستاپه عشق کښې قبلـــــــــوم دځان پېغور
هيڅ باک نشته که برمنډ يـــــم که ســـرتور
نام وننګ راځخه ورک شــــــــوستاپه مينه
اوس دعشق پــــــرآس هميش يم زرين سپور
ددنياکـــــــورکه خــــراب شي نقصان نه ده
خدای دي نه کاندي خـــــــــراب دعقباکور
دنيکۍ پـــــه زراعت که ځان کـــړي سترې
پاک الله به شي خوشــــــــحاله هم غمـــخور[70]
خـــــوی دترکودئ چپاودعــــــاشقانو
عاشقان واړه مـــــغموم په غـــــــم نسکور
رقيبا ن راتــــــــه ولاړتـــــــوره په لاس دي
نه بېرېږم خدای راکــــــــــړی دعشق اور
که يوزخم دخـــــــــطاراباندي جـــــوړشي
په يوه ګذارهـــــــــــزارکـــــړم شل او کور
که محـــــــــــرم زه ددربارد خپل اشنای شوم
په کارنه لــــــــــرم جنت حــــورغلمان نور
هغه څـــــوک چي مستغرق فی الفيوضات شي
ځـــــان کــــــړي پټ دزماني دشـــروشور
يوګـــوره، يوبوله، يووينه ، يوغـــــــــواړه
(ملااميره) يک بين شـــــــــه نه يي شب کور

***

ستاد عشق پـه شراب ګــــــــــرزم مست خمار

---

[70] غمخورته يي په اصل کي کښلي دي: نبی عليه السلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ماورک ځـــان وجــــــهان شوهم قرار
راشــــــه ونیسه خبردعــــــاشقانو
چي حیات دي که مـــــــمات دي که بیــمار
ستادعشق په رنګ مي ســـوردرون بیرون ده
نه پــــــوهېږم چي لاله شـــــوم که انار
ستاددرخـــــاوري به کړم په سترګو پوري
خپل چشـــــــمان روښانوم له ګردغبار
بي تکلیفه مي ناري دي پــــه هـــرړګ کښي
دهـــــوهـــــواوازنغمه کـــړي واړپه وار
دتــــــوبي ونه که هـــــرخـــومېوه داره
زمـــــــاديارپه رنګ بــــه نه وي مېوه دار
که وفاکړي که جفاکړي مــــراد(دي) خپل ده
ستاجفاده سخته ګـــــرانه دوفایم طمعدار
عـــــاشقانوځـــــان سپارلی پرخپل یارده
(ملاامیره) ځـــــان سپاره پـــــرحق ستار

***

ځان بېغم کـــــــړه له دنیاڅخه لکه مـــــړ
ستادروح شـــــــهبازګذرکه ترعــرش لوړ
داخلاص پــــــرمیدان باندي شـــه محکمه
بي اخـــلاصه وشیطان ســــــریږي شوځوړ
ربه راکاندي تـــــــوفیق پرطـــاعت باندي
دحساب په روځ مامه کــــــــــړي په خط پړ
غریبي ددنیاښــــــه ده تېرېده کـــــــړي
دمحشرپه روځ مامه کــــــــــړي غریب اړ
ستادربارد عــــــــاموخاصو ، منعه نشته
زه درتلــــمه رقیب کــــــــړم په بدککړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تشنه لب یــــــم دوصال جامــــــونه راکړه
ماسیراب کــړه تردښمن مي کــــــړه ته لوړ
چي هـــــــجران دي دوصال له مــخه راغی
بې زحــــــــمته هنجه وړای نه شي کاکـــــړ
هـــــــرسړی چي کسب وکاندي هــلاک شي
په دهـان کښي یې هـــــــــرشی وي لکه ګوړ
ســـــــتادرباره دپاکانـــــــودنیکانو
(ملاامیر) ده ګناهـــــــــکارپـــــــه ګناه خړ

***

راشـــــــه زمادزړه همدمه وکــــــــړه ناز
لــــــــه رقیبه مي زړه تلـــــــخ ده لکه پیاز
ستامحبت مي پټ پـــــــه زړه کښي وساتلی
په آخــــــــرراڅخه فاش شـــــــو دزړه راز
ګـــــــویاني له خپله ســــــــوزه دهرچاده
څه به وایم زمــــــــاهمت شـــــولکه باز
چي درون دچـــــــاپخته دعشق پــه اورشي
عاقبت تــــــــردهــــــــان وزي درپه ناز
څه بنده خـــــــه یې همت خـــه یې طاقت ده
چي ستادرله بــــه درشي عــــــاشق پایواز
دامید په دریاب غـــــــــرق لکه غــواص یم
دربه کله پـــه لاس راکـــــــــړي زمادمساز
جاهـــــــــلان مي له طاعته غـــافلان دي
غفلت وړي ګـــــــــویامړه دي پـــــــه مجاز
(ملاامیره) ګــــــــمنامي وخاکساري کـړه
خپل ځـــــــان بوله کم تـــــرملخ هم ترتــاز[71]

71 تاز: یورازحشره ده. چورچورکه (پښتو پښتو تشریحي قاموس)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

ستاو دیدته زمـــــاډېرکېږي هــــــوس
محروم مه کـــــړه ماغـــــریب لکه مګس
دوصال دباغ دي سخته ګــــــــرانه لارده
ګرانه نه ده چي فــــریادکــــــړم دجرس
ستاددیدخیال به ونه وزي زمــــــــــاله سره
که رقیب راته غــــونډۍ کــړي خاروخس
سمندرنګه ســــــــــــاکن دعشق په اوریم
نه په مرم نه دوتــــــولـــــــــــرمه وس
دیوسف په شـــــــان بندي دغم په څاه شوم
دوصـــــــــــال کاروان مي شه ډېر و ډېرپس
هرمــــــــرغه چي وي ایله په هـــــواګرزي
چي بندي شي ګالـــــــوي بـــــند دقفس
که وصال غـــــــوارې خدمت په اخلاص وکړه
په هـــــردم درته حاضرفـــــــــــریادرس
ستاد سترګـــــــوکتوو ایستم له حــــــاله
پردغـــــــــه حال پېژنـــــم کس وناکس
دایقین ده چي دمــــــــــرګ سپاره به راشي
(مــــــلاامیره) تاله څـــــــه خندا هــــوس

***

ســـــــــتاپه فضل بـــــه خلاصېږم له خناس
تل جهادورسره کــــــــړم یــــــــم په هـــراس
زمــــــــاپه زړه کښېي اچـــول دخطروکاندي
غواړي ماکــــــړي مســــوس[72] په ډېروسواس

[72] مسوس: هغه څوک چي وسوسه ورلوېدلې وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که توفیق مي خـــــداى رفیق کړپرده باندي
پرې بې نه ږدم بې مـــــــرګیه په خپل لاس
چي دښمن د چاپه کـــورشي حال بــې[73] څه وي
زما پر کـــــــورهمېش ولاړدی دښـــــمن آس
راداخل زما په خـــــونه نفس شیطان شوه
بندګي مي پـــــه عـــــذاب شوه وکړه قیاس
په تصدیق و په اخـــــــلاص عبادت وکـــړه
ځان ساته قــــوي دښمن لـــــري خناس
ښه صفاکــــــړه روح و زړه په ذکـــروفکر
خپل دلبرلـــــــره ورځه صاف تـــــرا الماس
هـــــــرعامل به جزا مـــــومي دعمل خپل
(ملاامیره) نیک پـــــربدوکــــړه تل پاس

***

خدای درکـــــــــړی ډېردولت سنګ پاروس
ســـــــتا پـــــه زړه کښي مکان لکه پانوس
د دولت دي هـــــــــوادارډېردښــــــمنان دي
پسي ګرزي کیقباد هـــــــــــــم دقیانـــوس[74]
ښه دولت لـــــــره زنانــــــــوته نګاه کــړه
پـــــــرپیره شـــه که سردي وي که تمـــوس[75]
ترســـــــهاره بیداري کـــــــړه غفلت مه کړه
که غـــــــافل شوې پرتاړغ کـــــوي خروس
که دي دادولت نـــــګاه کــــــړته بادشاه یې

[73] بې = به یې
[74] کیقباد : دایران افسانوي پاچا چي وایي سل کاله یې په خورا عیاشۍ کي پاچهي کړې وه (غیاث)
دقیانوس:یوظالم پاچا و چي وایي اصحاب کهف دده له ببري له ښاره وتلي و او په غارکي پټ سوي وو (غیاث)
[75] تموس:دګرمۍ موسم. دکندهارپښتانه تموښ ورته وایي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـــــــقابل دي نه وینـــــــمه چین و روس
سنګ پاروس که داخل په لـــــوی بازار کړي
خدای به درکړي خوشحالي تــــــرنو عروس
تکلیفات د شــــــــرعي پنډ پرخپل سر کړه
(ملا امیره) بې تکلیفه لـــرګی نه کېږي ابنوس

***

په صیقل ســــــره ګناه کـــــــړه دزړه تراش
د توحید پـــــه نورغایب کــــــړه بد خفاش
که صادق یې امــــــرونهی کـــــړه محکمه
په قــــــــرآن کي نقش کـــــــړی دئ نقاش
خــــوباطله مــــدعاددبمن نه کـــړي
مـــــــدعاددبمن دئ پــــه شرعه پاش
ته آئینه د شـــــــرع نسه[76] وخپـــل مـــــخ ته
ســـــتاعیبونه به ښـــــــکاره شي بې تلاش
هــــــربنده چي پـــــه اخلاص بندګي نه که
په قیامت بــــــه شرمنده وي مـــخ یې خراش
هـــــرباد شاه چي پرسپاه دولت بسیار کـــړي
هــــــرسپاهي وي تبرترسرهـــــــم ترمعاش
(ملا امیره) دون هــمته تـــــرهـــــــرچایې
هسي کـــــم یې ددنیا تـــــــرادنی مـــاش

***

په حصول د مقصود تل ګـــــــــرزي درویش
پري بـــــــه نه زدي خپل مقصود په زړه دلرېش
ترک وهـــــــــلي ده دنیاد خـــدای دوستانو
تر دنیا تېرشــــــــــو محبت د خدای وریېش

[76] نسه = نیسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې له جـــــذبه دوه جــــــهان کله هېرېږي
که مـــــجذوب شــوي له تاپاته ګاوومېش
طــــريقه وعشق ته جـــــذب الــــهي ده
ته عـــــاشق يې که رب جذب کئ[77] درپېــش
که عاشق شــــــوي دغه لوی فضل درب ده
داســــــــم ذات په تېغ زخمي زړه همېش
دخدای اســــم ده ساکرتابـــــه مسکورکړي
يک بيني ويک خـــــواني به کړي ستاکېش
متنفربه له مخلـــــــــوق ظاهـــرباطن شي
کع دي ياروي که اشــــــناوي که دي خوېش
نبه بيان دجــــــذب عشق ده مـــــــومنانو
(مـــلاامير) يې بيان وکــئ[78] خيرانـــدېش

***

په خپل ژوند چي خپل يارنه کړې فــــراموش
خپل يارب ــــــــوله تابه کاندي زرين پوش
وعـــــــاشق ته دمعشوق صفت شکـــروي
په ظاهــــــــره وي آرام باطن پـــــه جوش
په خپل عشق دطاعت بارپــرمعشوق سپک شي
پـــــروانه که ددنياپـــــــه خريد فـــروش
عشق هـــــــغه دئ چي پرشرع مـــوافق وي
مخاف له شـــــــريعته شيطاني حق فراموش
نه ده چــــاميندلی عشق پــــــه کسب جانه
داالباس دهغه چاده چي يې رب کاندي ورپوش
دديداردي طلبګارعــــــاشــــــقان واړه

[77] کئ = کړئ
[78] وکئ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

همېشه وي سرګـــــــردان ګـــرزي مدهوش
(ملاامیره) که صادق يې پــــــه طلب کښي
شب وروز د جفاز هـــــــرکړه ته نــــــوش
همېشه بيان د عشق کــــــړه (ملاامیــره)[79]
په بيان کښي دي ثـــــواب ده نه شي خموش

***

زمـــــــــادزړه خيال تېرېده کاندي ترعرش
ارام نـــــه که د دنيا پـــــرفـــــاني فرش
ستاد عـــــــشق له برکته مستغني شـــــوم
دوه جـــــهانه راته هيڅ شـــوه لکه قــرش[80]
راڅخه هېرد هـــــرشي خوند شي په دهان کښي
نه پـــــوهېږم چي داتلـــخ ده او که تــرش[81]
چي د عشق په اورمي ســـــــوی دل وجان ده
جنګ آســــان شـــو د اورس[82] هــــــم د حبش
ســــــتاد عشق په جامـــوهسي مست خماريم
دناکـــــس اوس منت باريــــــم هم بارکش
رقيبان راتــــــه ولاړ ستاپه کـــــوڅه کښي
پرورځم مانـــــوش کــــړی دی ستابرش
دوي چشماني مي څلورشــــــوي ستاپه لوري
منتظردرتـــــه ولاړيـــــــــــم پــه جنبش
توکل پرخپل خـــــــالق کــړه (ملاامیره)
خپل خــــــالق بيا له تاکاندي سوال پرسش

***

[79] اصل: ... ملاامیره فقيره
[80] قرش: د يوې سکې نوم دئ.
[81] اصل: .... داتلخ ده که شيرين ده که ترش
[82] شاعردلته (اورس = روس) له عامه محاورې سره سم راوړی دئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخپل یارطلب کـــــــوه تل پـــــه اخلاص
ځان غوټه کـــــــړه په دریاب لکه غـــواص
عاقبت بـــــــه درپیدا کـــــــړي ترسرتېره
ته بـــــــه شې په دغـــــــه درکلان خواص
که دي ســــــــرله تنه ببل په غـــواصۍ شي
په عقبا بـــــه پیدا کـــــــړي دسرقصاص
په طلب کښې دوصال که څـــــــوک فنا شي
رب به ورکـــــــړي درجـــه دخاص الخاص
په تـــــــقوا و په اذکار زړه نــــــرم کېږي
پـــــــه مثال لکه چي نــــــرم ده رصـــاص[83]
راشـــــــه پرېږده دادنیاطلب دیارکــــــړه
ته مسلـــــــــــم یې نـــــه ولیدبن عاص
ددنیا مـــــــحبت حـــــجاب ده (ملاامیره)
راشه ترکه دادنیاکـــــــــــــړه په اخلاص

***

دمعشوق دربارله څـــــــم لـــــــرمه عرض
که نـــــــقاب له مخه واخـــــلي سرعوض
زه عـــــــــاشق یم منتظرســـــــتاودیدن ته
ستاپه دیدستاپـــــــه رضالـــــــرم غرض
که عـــــطاراته دیدن کـــــــــړي زماصنمه
زه خـــــــوشحال یـــم که وړیاوي که په قرض
بې له تامي هیڅ مـــــــقصودپه زړه کښې نشته
پرعـــــــاشق باندي طلب دمعشـــوق فرض
عـــــــــاشقان پـــــه هجران سوي دي دلبره
ارام نه کـــــــــړي یوســــاعت پرزمین ارض

---

[83] رصاص: قلعی (یورازفلز).

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ځـــــــــوک چي توانګرپه قناعت شي
زړه يې خــــــلاص شي ددنياله سخت مرض
دانايانولـــــــره لـــــړاشـــــاره بـــس ده[84]
(ملاامیره) جــــــاهـــلان دي په زړه قبض

***

وخـپل يارو تــــــــــه ژړاده زمـــــــــافقط
تـــــــوکل پــــــرتا ، نه پربل چاده زمافقط
بنـــــــــه مي يارښـــــــه يې ديدارده بې مثاله
ستاديدارتــــــــــه ډېره تمــــــناده زمافقط
محــــــروم ستاله ديداره هـــــــغه ځوک دي
چي کافـــــــروي دی دښــمن ستاده زمافقط
تل دزړه دېګ پـــــــه جــــــوش دعشق په اور
ترچشمانو مي خــوناب ګاه وبيګاه ده زمافقط
پخته کارعـــــــــاشقان موج لکه درياب کړي
ځني ورک ځان جـــهان محبت پرتاده زمافقط
منصفان که انصاف وکـــړي په خپل ځان کښې
هيڅ منت بـــــــه نه پرتاونه پرمـــاده زمافقط
په عالــــــــــم کښې منت بارشوې (ملاامیره)
دتهمت په پېټي ماته شــــــوې ملاده زمافقط

***

ځـــــــــــوبه ګـــــــــرزمه ژوندی پردابساط
طمع نه کـــــــــړم چي پيدابه کـــــــړم نشاط
شيرين عــــــــــمرپه غفلت راباتــــدي تېرشو
نه مي وکــــــــړه بنه تــــــــقوا واحتيــــاط[85]

---

[84] اصل: ... لړاشاره بس وکافي ده
[85] اصل: ... بنه تقوا وعبادت احتياط

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیاځـــــــای دکـــــوچ وبارهیخ باورنشته
وداناتــــــــــه ده څــــــــرګـندلکه رباط
زندګي کـــــــــړه واړه صرف په عبادت کښي
تېربـــــــــه شي دباد په شــــــان پرپل صراط
هیخ عــــــــــــاشق به له رقیبه وېره نه کړای
که له یارســـــــــــره یې نــــــه وای اختــــلاط[86]
داسم ذات په تېره تېغ کـــــــــــړه زړه دونیمه
(ملاامیره) ډېربـــــــــه څــــوکـــړې انبساط

***

دعشق بارزمــــــــــاپه شــــــاده سخت غلیظ
راته جــــــــوره تــــــــماشاده بخت غلیظ
عـــــــــاشقانوته یې دام دزلـــــــــــفوایښی
عاشق بند شـــــــــــوترداېند نشست غلیظ
بدعـــــــــــمل راته رقیب شوزمــــــاوځان ته
نیک عمل ده زمـــــــــاوځـــان ته تخت غلیظ
دغه تخت مې دبادشــــــــــاه پـــــرتخت بالاده
وربې نه کــــــــړم زمـــــاتخت ته بخت غلیظ
راخخه هېردیارمحبت کـــــــــــړه دوه جـــــهانه
همېش سپوردعشق پـــــــرآس یم سخت غلیظ
نن تناب دوصــــــــــال ټینګ نسه محکــــــمه
داتناب ده ډېـــــــــردیــــــــــارمخت غلیظ
عروه الـــــــــــوثقی رب بللی خپل قـــــرآن ده
ته عامل شه(ملاامیره) دقـرآن نوشت غلیـــــظ[87]

***

---

[86] اصل : ... که له یارسره یې نه وای سروکاروااختلاط

[87] په اصل کې ورته کښلي دي: هرچه درقرآن نوشته شده است ، همه احکام محکم است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه طامـــــع یــــــم ددیدارلـــــــرمه طمع
زه بلبل یـــــــــم دګلــــــــــزارلرمه طمع
سیاحـــــــان چي سیاحت پـــرزمین کاندي
زه سیاح یـــــــم دبـــــــهارلـــــرمه طمع
جوش خروش دعـــــاشـــقانو په سینه کښي
زه عـــــاشق دفیض انــــــــوارلرمه طمع
چي تشهیراختیاروي هـــــغه خامـــان دي
زه پخته دګـــــــمنامیه، دقــــــرارلرمه طمع
نابالـــــــغ فــــقیران ډېردي ، پیري کاندي
زه بالـــــــغ دښـــــــه رفـــــتارلرمه طمع
په طریقت کښي نابالــــــــــغه ډېرکسان دي
زه بالغ دطریقت یــــــــــم ددستارلرمه طمع
کمینه بـــــنده دخـــــــــدای(ملاامیره)فقیره
دتاخــــــــون په وینو ســـورلکه انارلرمه طمع

***

دلاله په شـــــــــــان زمـــــــــــاده دزړه داغ
ســــــــــتادعشق له غـــــــمو ،نه لرم فراغ
دبلبل په شـــــــــان طلب کـــــــــوم دګلـــو
که مي ولـــــــــــیدای دیـــــــــاردحسن باغ
که صدف رنګه سینه شـــــــــوه دچـــاصافه
په صدف کښي درروښـــــــــان وي لکه چراغ
دحقیقت پــــــــــــرګلستان بلبلان ګـــــرزي
کله ښــــــــــایي چي ورګډ بـــــه شي تورزاغ
(ملاامیر)غریب دردمنده ســـتاپه عشق کښي
په وصال سرې[88] معطـــرکـــــــــــړه جان دماغ

[88] سرې = سره یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خدای دي نه کاهیخ مسلـــــــم له عشقه صاف
چي له عشقه وي خــــــــالي ، ده بې انصاف
هرمومن ایـــــــــمان راوړی په خپل عشق ده
د کافـرو چي عشق نه و حساب نه شوه له اشراف
د جاهـــــــــلو رجــــــوع کله شي و عشق ته
عـــــاشقان د خپل زړګي کانــــدي طواف
له ازله قاســــــــم کــــــړی نبـــــه قسمت ده
کافــــــــران به په عــــــــــذاب مـومن معاف
پرزاهــــــــــدو باندي سپک بارد طـــــاعت ده
سبب داده پـــــــــرمحــفوظ یې ده عشق چــاف[89]
هـــــــــغه چاته چي طاعت مرغوب محبوب شي
داهـــــــــــمه ده واړه عشق ، وکـــــــړه انصاف
دزاهـــــــــدو کفاف قـــــــــوت ولایموت دي
پـــــــــه زیادت یې حکـــــــــم کبرې د اسراف
سرګـــــــــــردان اهــــــل دنیادي په طلب کښي
مـــــــوړبه نه شي مګر خـــــــاک شوشکم ناف
خـــــــــــدای دي صبرقناعت زمـــــاروزي کړي
(مـــــــــلاامیره) لــــــــه خپل نفسه کـړه خلاف

***

که صـــــــــادق یې له ګناه کــــــــړه ځان حنیف
په تـــــــقوا وعبادت کـــــــــــــړه نفس ضعیف
دنیکانـــــــــــو محبت دځـــــــــــان عادت کړه
خـــــــــــدای دي نه کاندي ګــــــمراه دچاحریف
دجاهـــــــــــلو له صحبته بـــــعید ګــــــــرزه
په صحبت بـــــــــه دنیکانــــــــــــو شې لطیف

---

[89] ښایي چاپ وي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

عشق بازي له میانه واخـــــــــله که دانايي
په خپل ځـــــان کـــــړه جامـه دعشق لفیف
پـــــه ویل دمحققانــــــــوفـــــهم وکړه
هــــــرګفتن يې تـــــرمـــرجان و در ظریف
هـــــــرکامل له خپله ســـوزه تصنیف کړی
ناقابل ده (مـــــــلاامیر) کـــــوي تصنیف

***

ماچي وخـــــــوړل دیـــــاردلاس تریاق
راځخه ورک شـــــــــووخت دصبح وداشراق
ستاله حبه ماسیواشـــوه فـــــــراموشه
بیا پـــــه یاددیارشیرین دهــــــان بــزاق[90]
سرګردان و پای دوان شوم په عالـــــم کښي
دعشـــــق آس مي ځابک ولید تــــــربراق
چي وصــــــال مي ددلبرپه کــــوځه وشو
داخــــــلاص پـــــرمیدان پاته شومه طاق
له هــــــــغه پس خــوشحالي شوله راپېښه
بیا مي ولیدځان جـــــــهان شومـــه آفــاق[91]
په ظاهـــــرصورت مشغول یم له عــــــالمه
ذمیمه شــــــوله بدل پــــــه نېک اخلاق
(مـــــلاامیر) ده مـــــدرس دعشق په علم
دهــــــربیت ثواب دي[92] ډېــرشي تــرعتاق[93]

***

ســــــتادوصل دګلشن زمـــــــا اشتیاق

---

[90] بزاق: دخولې ناړو ته وايي. کله کله دخولې په معنا هم کارېږي.
[91] په اصل کې ورته کښلي دي: برهوش آمدم
[92] دي = دي يې
[93] عتاق: دمینځواومریانوآزادول

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه به وايـــــم د هجران دلـــــوی فـــراق
زه تـــــرسروتــــرمـــــال وخپل جـانان ته
خدای دي نه کاندي زمـــا قـــــول په نفاق
په ژړا ســــــره زمـــــــابـــوتي کاني ژاړي
خــــــلاف نه ده د معشوق عـــــاشق مشتاق
بدعمل زمــــــاحجاب دیارله مـــــــخ شو
ورکـــــــيده دي د حـــــجاب پـه نيک اوراق
د تـــــــوحيد پـه درياب غرق شه حجاب نشته
نبــــــه وصال بـــــه دي روزي کاندي رزاق
د قسمت بـــــرخي وهــــــرچاتـــه رسيږي
منتظرورتـــــــه ولاړدي تـــــــول عشــاق
دوه جـــــــهان چي له تاهيرشـــوه (ملاامیره)
څه پـه کاردئ خـــــــراسان ملک دعـــــــراق

***

بي جذب الهي به څوک پيدا کـــــړي دزړه چاک
هـغه به مجذوب کيږي چي يي رب که سينه پاک
عـــــامل د شريعت شه ته خضوع وانقياد کړه
تمثيل دامــــــرکاندئ زياتي نه لرئ هيڅ واک
که فــــــضل درب وشي تابه کـــي[94] شاه شاهان
رتبه دعشق به درشي تابه کي[95] خس وخـاشاک
هغه (مي) بختورده چي دی تيرترنام وننګ شي
مـحکمه شريعت وي پخپل دين کښي وي چالاک
دعشق مثال غــــمی ده دوه جهانه قيمت نه دئ
فـــــرض (يي) پتيده دي چي له تانه شي بيباک

---

[94] كي = کړي
[95] كي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګـــــوره هـــرزارع چي تخم خړنه که په مځکه
حـــــرام باندي خرمن دئ هم ثمروهم خوراک
حـــــال دالیاووګذشته ووپـــــــه داشان و
په درون کښي جوش خـروش ودهیچانه وادراک
خامان هغه کسان دي چي ظاهرجوش وخروش وي
نه وي دی تېرشــــــوی تـــــرنهه سره افلاک
روح دده محبوس وي په ناسوت په ملکوت کښي
ذیقه یې سینه وي غـــریب ګرزي ګریوان چاک
خپل نفس ورتـــه وایي ترتانشته(هیڅ) ذاکربل
که دی په داغلــط شوتلخ یې کئ شیرین باغ ناک
بسکه(ملاامیره)خـــه ویل دي ترخوله خېژي
فقیران دزمــــــاني دي مبتلاخه ورته شاک

***

مـــــن وعــــــن د کتاب ورک دهـــغه چاشي
چي دعشق دودوني[96] بـــرشي تـــرداووه سماک
دري ذکره په حدیث کښي بیان شوي که خبریې
یومي لساني دویــــــم قلبي دریم روحي ثناک
لســـــــاني مي لقلقه ده قلبي ذکروسوسه ده
روحي مشاهـــــــــده ده درسول په قول پاک
فرحت دروحي ډېردئ که پــــــورغی سالک
پــــر(ملاامیر) چي راغی همېشه ده فرحناک

***

هـــــرمریددي خپل شیخ بــــولي پیرکامل
تابــــه کاندي ومقصودتـــــــه پیرواصل
سست یقین که مــــــریدي دواصــــل وکه

[96] دودوني=دودونه ئي(لوګي ئي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی بــــــه پاتـــــــه معرا[97] شـــي بې حــاصل
اول شــــــــــرط دمـــــریدی مې خپل یقین ده
که شرط ترک شي مشـــــــروط پاته شي عاطل
پـــــــرناقص که کامل یقین خـــــــوک وکه
ســــــــتاد پاره بــــــه ناقص پیرشي کامل
هـــــــرمــريدي وخپل شيخ ته تسلیم کاندي
پــــــــه دغـــــــه تسلیم بــه شي بالغ عاقل
جــــــماعت ورد وظیفه پــــــرځان لازم کــړه
تقوا خـــــــوی کــــــړه دګناه نه شي عــامل
دسلـــــــوک بیان مې کـــــړی پـــه پښتودئ
(ملاامیره) فـــــــرق کـــــــوه دحــق باطل

***

راښکاره شـــــــــوداشـــــــــنای حسن جمیل
محسنات ددنیاشــــــــوه خـــــــــواروذلیل
ښایستې ددواړو کـــــــونــــــوسرکوزي که
چي يې ولـــــــيدزمـــــــــاديارحسن اصیل
پـــــه کامــــــل صفت موصوف زمــادلبرده
څـــــــــوک به نه وکي[98] سيـــالي کثیرقلیل
ترچشـــــــمانومې خـــــــوناب ستاله فراقه
نه پــــــــــوهېږم چي قصیرشي که طــــویل
پـــــــــه طلب دخپل جـــانان یـــم سرګردانه
پرې بې نه ږدم که غـــــرق شم پــــــه رودنیل
سرومــــــــال زمـــــــافدیه ترخپل جانان ده
(ملاامیره) صـــــــادق شه مــــه کــړه تعطیل

---

97 معرا: لوڅ لپړ
98 وکي = وکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا و وصل ته حیران ده زما دل
شین توتي دګلستان ده زما دل
له فلکه سنګ ریزي راباندي اوري
سرګردانه پرزمین هم پرا سمان ده زما دل[99]
خوب خندارا خخه ورک دیار په مینه
خود به ژاړي په طلب دخپل جانان ده زمادل
پر عاشق دمعشوق کله دلسوزي شي
دلسوزی، مهربانی، ته نګران ده زمادل
غم دعشق راخخه هېر کړه نورغمونه
ستاله غمه سرګردان هم نالان ده زما دل
دظاهر دښمن که زرتوري په لاس وي
هیڅ باک نشته په عذاب له نفس شیطان ده زمادل
بندي کړی دي دهجر په زندان یم
متنفر له اختلاطه دانسان ده زمادل
ځان ملبوس دبي ننګیه په لباس کړه
(ملاامیره) له جهان څخه ترسان ده زمادل

***

دساقي له برکته ملک ګلزار وینم
پرګلانو دبلبلو چونهار وینم
زه بلبل ستا دګلشن یم بل ګلشن څه کوم
خزان نشته ستا ګلشن همېش بهار وینم
هر ګلشن لره خزان شته له فلکه
په امان زه ستا ګلشن له هراضرار وینم
عاشقان مي بلبلان دیار د باغ دي
ساکنان (مي) عاشقان زاغان فرار وینم

99 تر دي نیم بیتي وروسته دوهم نیم بیتي څلور څپي زیات دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـــــوشته مي پــــرمحفوظ دفتردعشق ده
تسلسل دعـــــاشــــــقانووارپه وارووینم
مـــومنانومـــــومني پـــــه عشق پیدا کړه
پــــــه عقبایي لـــــویه ګټه ددیدارووینم
له دیـــــــدارخخه مـــحروم ټول کافران دي
عـــــشق یې نشته دوی مـــقهوره دقهارووینم
بــــــه شیرین بیان دعـــشق ده (ملاامیره)
راشـــه وخت کــــــوتاه دئ اوس تلوارووینم

***

خـــــدای راکـــــــړی پاکیزه دین داسلام
دغــــــه رحــــم درحمان ده لـــوی انعام
جـــــــماعت مي طــــریقه دپاک رسول ده
خبردارشــــــه لـــــمونځ ونه کـړې بې امام
تارکان دجــــــــماعت بـــــه شــرمنده وي
پـــــه عقبابــــــه مختورن وي هــم بدنام
تل درود واســــــــــتغفاروایـــــه په ژبه
شفاعت بـــــــه دي روزي شي دنبي خیرالانام
تــــوکل تـــــقوا همېش پرځان لازم کــړه
دښمن بندکــــــــړه دخضوع پــــه محکم دام
بیامنقاددخپل پادشـــــاه شــــه که دانایې
محکومي تــــــه همېشه کــــــــړه دحکام
(ملاامیر) غریب دوعاکــــــوی دهــرمومن ده
خصوصاً دخپل پادشـــاه هـــــــرصبح وشام

***

دیاردیدلــــــره ورځـــــم بې پـــروبال یم
له دیدنه یې شـــــــرمېږم بې جـــــــمال یم

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه غـــــلام یـــــم بېکاره دیارپه کارکښي
کـــــم همته بدهـــــنره بدخـــــصال یم
بندګي دي قبلـــــوم پـــردوه چشـــمانو
یاره ته مي کـــــړه قبول زه ډېرمــــلال یم
رقیبانو سرګـــــردان کـــړم په عالم کښي
ستادربارلـــــره درځــــــم بند په جنجال یم
درقیب له هـــــمراهۍ مي سـل توبې دي
نادیده یارمین کـــــړی پـــــرشین خال یم
کیمیاګـــــر(دي) دکیمیا پـــه طلب ګرزي
دیاروصل زمــــــاکیمیا پـــه قیل وقال یم
عاشقان کیمیاګـــــران طلب دیارکـــړي
که غافــــل شــــوم له طلبه بدفعال یم
دتغیرتبدیـــــل لارنشته زمـــــاویارته
پـــــه طلـــــب یې دوصلت ودوصـال یم
حیرانېږمـــــه وځـــــان(ته) وجــهان ته
ولي ورک ځـــان وجــهان شوبې کمال یم
زه منکـــــرله بندګۍ دنفس شیطان یـــمه
(ملاامیرمحمد)بـــــنده دذوالــــجلال یم

***

په ظاهــــــرغریب مـــــلاباطن ملنګ یم
په اسم ذات ســــــره خـوشبویه ترلونګ یم
لـــــوی اقلیم دمـــــومن زړه ده بې پایانه
وربې[100] نــه کــــړم له غـــمازسره په جنګ یم
که لښـــکرددښـــمن ډېرده هیڅ باک نشته
پنځه غشي مي په لاس ناست پـــــرپلنګ یم

[100] وربې = وربه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه غشي مي پنځه فـــــــــرض لمونځونه
که ماتېنګ کـــــــــړه زه ولاړ دیارپـــرننګ یم
دیارننګ مي جـــــــــماعت دپاک رسول ده
مومنان بـــې[101] تینګـــــــــوو زه ناصح لنګ یم
پاک مسجد مي ده پالنګ مـوړباندي ناست یو
پرې بې نه ږدم که هـــرڅوپه صورت ځورنګ یم
که وصـــــلت له یاره غـــــواړې لاړدغــه ده
که مي ټینګه کــــــــړه دالارباد شاه اورنګ یم
افضل کړی خدای زمـــــــوږدین ترکل ادیانو
که عامـــل دشریعت شـــــــوم زه خوشرنګ یم
ستاد عشق له زخـــــمه سورلکه ســـورګل یم
عاشقان دي واړه ســــــره ، نه چي زه رنګ یم
دوصـــــــال طلب لازم پــــرمــــــاغریب ده
دهجران په اوردي سوی خــــــــواړپتنګ یم
هـــــــمراهي دبې دینانـــــوپه کارنــــه ده
بـــــــهتردا چي له بې دینوځخه پـــــرڅنګ یم
که رویت مي پــــــه نصیب ستاله جـــمال شي
ځوړند ســــــــربه همېشه لکـــه متنګ[102] یـــم
دسراج الملت والدین بنــــــــــه دبدبـــــــــه ده
(ملاامیر) دده دوعـــــــــاګــــوی نه دپرنګ یم

***

کباب کـــــــــــړی دئ زمـــــازړه اوردهجران
دغـــــــــه اورهـــــــجران دیارغواړم تاوان
په عـــــــــوض کښې وصال غـــــواړمه جانانه

---

[101] بې = به یې
[102] متنګ : کمندته وایي (ظفراللغات) اوکمند دلومي په معنا دلته له بیت سره سرلګوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که وصـــــال مـــــــعاوضه شي نشته زيان
معشوقه له عـــــــاشقانو حجاب نــــه شي
دا ادب ده د عــــــاشق معشوق تــــــرميان
که عاشق لـــــــره سـل روح د ځان پيدا شي
همګي به کي[103] فـــــــديه تـــرخپل جانان
پـــــــه دنيا کښي يې بل حب و مقصود نه وي
کل مقصـــــــــود يې وي دلـــــبر، ژاړي حيران
هغه څوک چي پـــــــه نظر د معشوق نيک شي
بيا يې ســــــــپورکاندي د عشق پرآس دوان
د دنــــــــيانـــــام ننګ واړه ځني هېرشي
پروانه کـــــــړي د دنيا په ســــــــود وزيان
کل هـــــمت يې وي مصروف د يار په حب کښي
بل حب نه کــــــــړي صادقان دي عــــاشقان
پـــــــه بيان د عشق شيرين مي روح وجان شو
(ملا اميره) درپاشـــــــه پــــــرسپين ميدان

❋❋❋

ستا له غـــــــــمه راتــــــــه اوردئ کل زمين
بې مثال ده زمـــــــــادلبرمـــــــخ يې رنګين
محبت زمــــــــاوســـــــــيله ده ووصال ته
رقيبانـــــــــوراته کــــــــــړی دئ کمين
بل اسباب د عــــــــاشق نشته بې له عـــــشقه
د عشق اوربــــــه وســـــــوځي رقيب لعين
بې تکليفه هيڅ قـــــــــاصد مقصود نه مومي
سرګـــــــــــردان دي قاصدان په زړه غمګين
اومي غـــوښي چي په دېګ کښي جوش ونه که

---

[103] کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وبې نه خــــــــــوري که غني وي که مسکین
چي پخته دعشق پـــــه اورکښې عاشق نه شي
حـــساب نــــــــه ده پـــــــه رتبه دکاملین
دخامـــــــــانو خامکاري ســـــــوزوګدازده
تل بـــــــــه ژاړي دی بـــــعید وي له تمکین
په بیان د(ملاامیر) هــــــــغه پـــــــــوهېږي
چي ســـــــالک وي پخته کارزړه يې وي سپين

***

پـــــــــه تناب دزلـــــــــفو بند يـــــــم دجانان
نـــــــه خلاصیږم که ښند مـــــــه دوه جـــــهان
هیڅ مي وېره لـــــــــه رقیبه غـــــــــمازنه شي
پـــــــــرځـــــــــان وینمه پیره دتـــــورزلفان
شش طـــــــــرفه فیوضات دجـــــــانان اوري
خـــــــــالي نه ده هیڅ آفـــــــــاق زمین اسمان
عـــــاشقان همېش په غم کښې خوشحالي که
وصال غـــــــــواړي پروا ، نه کـــــړي په هجران
که نن ګـــــــــوري تورو سپین دیارپه خط کي
ته عامـــــــــل شه همېشه ګـــــــــرزه ترسان
نـــــــــه حسب نــــــــــه نسب دچاپه کارشي
چي حـــــــاضرشي دمحشرپه لـــــــوی میدان
خوشـــــــــحالي دنیک عـــــــــمل ده ونیکانو
بدعـــــــــمل بـــــــــه غمګیني شي دعصیان
که رضادجـــــــــانان غـــــــواړي رضاپرېږده
که جانان له تارضاشو خه په کارحورو غلمـــان[104]
درضـــــــــادي طلبګارزه خـــــــــواربنده یم

[104] دانیم بیتی ترنوروځلورخپي اوږددئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیر) ده ګناهــــــکار غـــــواړي غفران

***

چي خالق تخلیق وکـــئ[105] زمــــــادژوندون
بیاعاشق یې پرخـــــان کــــړم راغی بېلتون
په خپل عشق ســـــــره طالب زه دوصال شوم
شب وروزیم سرګـــــــــــردان په جګرخون
نه پوهېږم زمـــــــاپه باب قلـــم څه کښلي
چي یو غــــــــم وي نوشته که پــــــه زرګون
که مي ورکه خـــــــوب خنداشوه ستاله حبه
پـــــــــه کارنــــــــه دي ددنیاډېرنعمتون
نـــــــورغــــــمونه راخخه هېردیارغموکړه
یارنیولی دئ له مــــــخ ســــــــل حجابون
محـــــــرمات شبهناک شــــــوه سل حجابه
له مذکــــــوره تقــــوا کانــــدي صالحون
په نصیب دعـــــــاشقانـــــــوعجزونیازده
دیارحب دعـــــــاشقانــــــــوده ژوندون
تل مشغول دیارپـــــــه وصل صادقـــان دي
سمندرغـــــــــوندي ساکـن اوریې مسکون
تـــــمام صورت مي ستادعشق په اورکباب شو
(ملاامیره) تالــــــــه اوردعــــــشق صابون

***

معشوقـــــــان دعـــــــاشقانـــــوقاتلان
بې تقصیره ځني یـــــــوسي دل وجــــــــان
په عالم کښي سرګــــــــردان ګـرزي ګریان وي
بیایې قـــــوت وي دزړه وینه دخپل ځـــــان

---

[105] وکئ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځني ورک صبرو سکـــــــون ديار پــــــه مينه
همېشه يې اوښـــــــکي ځي تـــردوه چشمان
بې غمي شي پـــــرحـــــــــرامه په دنيا کښې
د فـــــــراق اوښکو ترځـــــــان وګــــرېوان
دوه جـــــــهانه ځني هېرشي بې دلـــــــبره
سرو مــــــال کـــــــړي صدقه ترخپل جانان
پــــه کـــــــوڅه ديارولاړ بې نام وننګ وي
مـــــــرتبه يې وي بلنده تـــــــــراســـمان
پـــــه اول کښې محبت بياګـــــــــمنامي ده
(ملاامیره) ګـــــمنام شـــــــه که يې پوهان

***

له هـــــــــجرانه همېش ژاړم پــــــــــه نارو
ديارديد پرمـــــــاشيرين ،تـــــرقند مسرو
درقيب پـــــــــه محبوسۍ بـــــه هيڅ بند نه شم
زه محبوس يــــــــــم دخپل يارپـــــــه زولنو
چي يې تـــــــوري زلفي بيا پـــرمخ خپري کړي
عـــــــــاشقان سينه ســــــــوزان په اند ښښنو
رقيبان يې راتـــــــه کښېنول پـــه خنګ کښې
اوس مي ولي پـــــــه تکـــــړو[106] پــــه سنګ رېزو
بــــــــــدبختي درقيب داوه لـــــــــه اوله
چي يې ذات دده پيدا کـــــــــړلـــــــــه اورو
بيا يې وکـــــــــړتکبرپـــــــــــه سجده کښې
پــــه کارنـــــــــــه شـــــــــوعبادت دډېر کلو
رقيبان مي دښــــــــمنان دپاک ايـــــمان دي
(ملاامیرمحمده) ځـــــــغله پــــــــه ګامو

---

[106] کټ مټ وليکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خال دي ایښی دئ پـــــــه میان کښي دابرو
نن مجنون غوندي عـــــــــــذاب کړمه لیلو
ودربارتـــــه دي ملنګ پـــــردوهه ناست یم
ولاړبه نه شــــــــم مګردیدراکــــړې خیالو
منتظردي ددیـــــــدن لکه بلبل یـــــــــــم
څوبه ګـــــــــرزمه محرومـــــــــه له کتو
یاره جــــــوره شکوفه پــــــه زمستان کړه
اوکه نه وي جان دمـــــــــــاغ مي کړه خوشبو
جـــــــدايي دیارترخــــــه وصال شیرین ده
که یـــــــــوځله وصــــــال کاندي نن پېرزو
عـــــــاشقان دي شهـــــــبازان دیارپه مینه
سرګـــــــــردان دي پرزمین پرلـــــــــویوغرو
ربه روی ســـــــتاددوستانـــــــــــومي دروړی
عـــــــاشقان کــــــړه منورپــــــه انوارو
ستادعـــــــــــفو مقام پټ له هــــــــره چاده
(ملااميره)عــــــفوغـــــــواړه پــــه زارو[107]

***

زمـــــــــــاپه زړه یاردعــــشق اورولګـــــاوو[108]
بیايي روح راخخه یووړغـــــــم يې نورولګاوو
خـــــــوشحالي دزندګۍ راپوري غـــــم شوه
غم يې دروندده هجران زورپــــرماپورولګاوو
دنفس باغ مي ســــــــــتادعشق په اورایره شو

---

[107] په مقطع کي لږ څه تصرف سوی دئ. په اصل کي داسي وه:
ستادعفومقام پټ له هره چاده زمادلبره
ملااميره عفوغـــــواړه په جړاوپه زارو

[108] شاعر (ولګاوو) دخپلي لهجې سره سم کښلی دئ او سنی لیکدود يې (ولګاوه) دئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

یک بینیِ یکجهتیِ بیا پر مـــــــازروولګاوو
مجوف زړګی مې ډک پـــــــــه سل فکرو و
دتوحید په نور شوډک عجب یې شـــورولګاوو
رقیبان حیران ولاړزمــــــاوحـــــــــال ته
دتوحیدنـــــــورمې پیره په رقیب اورولګاوو
دمعشوق پـــــــه طلب سترې عــــــاشقان ده
(ملاامیر) مې په طلب ســرپخپل ګورولګاوو

***

راشئ مـــــــــومنانو دخپل رب ثناګویې کوو
محکمه پرخپل دین شووبادشاه ته دوعاګویې کوو
راغــلي اروسان دي دوی وموږوته حیــــران دي[109]
غیرت ددین به وکــــړوموږبه هم پهلواني کوو
حیات دي زموږبادشـاه وي کل اسباب برابروینم
قتل به کفارکړو مــوږپردوی شمشیربازي کوو
پرخلافت دچــاریاردي محکم زموږبادشاه وي
مغلوب دي کافـران شي چې پردوی موږغالبي کوو
بدبخته کافـــــــــران دي نا امیده له قرآن دي
فتح به خدای راکـــــړي دقرآن موږپیروي کوو
انګریزکه اروسان دي زمــوږجنګ څخه ترسان دي
مومنان ټول شیران دي اوس پردوی به چابکي کوو
ترســـــــان مې اروسان دي دلاوره مومنان دي
غـازیان منتظران دي موږدوی ته کارسازي کوو

[109] دامیرحبیب الله خان په وخت کي افغانستان ته دروسانودراتګ خبره له تاریخي مدارکوسره سمه نه خېژي. دشاعر مرادبه یاپه سیمه کي دبلشویکي نفوذ دخپرېدوخطروي اودی به یې دروس دتجاوزپه نامه تعبیروي اویابه نوپردرقدباندي دروسانوپوځي تېري ته اشاره وي. دغه واقعه دغازي امان الله خان د پاچهیِ په اووم کال پښبنه سوې ده (۲۷ قوس ۱۳۰۴ ش) اوپه دې ډول نوتردغه کاله پوري دشاعرژوندهم یقیني کېدلای سي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــفارکه هرڅوړ پردي ددين عقل يې هېرډئ
بې جنګه بې نـه پرېږدو دخپل دين مورڅاوري کوو
قـــــاتلان که مقتولان شوکه پاته پرميدان شو
سودمنده مومنان دي (ملاامیره) موعظي کوو

***

تــــــريوسف ډېرښايسته زمـــــــوږپيغمبرو
ستاره ورته عـــاجـــــزشمس و قـــــمرو
غلبه دنــــــوريي تېره تـــــــرهـــــرچاوه
په خــــــــوبانوکښي څرګندلکه زيړلــــمرو
دوحدت له باغـــــــــه درخته راښکاره شوه
نه يې مـــــــثل پـــــــرزمين لکه نښترو
دکـــــمال پـــــــــه مېوه پره دغه درخته
مــــــومنانومي نوش کـــــــړئ ښه ثمرو
شاکـــــــران ددې مېوې بــــه سـربلندوي
تورزاغــــــان له دې مېوې څخه کـــورکر و
مومنان دي خدای غــافل په دين کښي نه کړي
غــــــافلان لـــــــه خپله دينه ګاووخـــرو
دطاعـــــت بارچې باباآدم پـــــه شـــاکړ
مـــــــــومنان بې[110] قبلــــوي بارډپـــدرو
مـــــــــومني ده نيکنامي دعـــــقباګټه
مــــومنانوتېنګه کـــــــړه که مي ضررو
دنبي پــــــــردين ثابت شــــــه (ملاامیره)
سپی رقيب ثابته نه شـــــــولــــوی خطرو

***

ته آئينه دشــــــــــرع نســه[111] وخپل مخ تــه[112]

[110] بې = به يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاعیبونه بــه ښکاره شي ته نیکبخته که بدبخته
ښــــــــه طاعت وبندګي دپاک الله کــــړه
له ریا څخه ځــــــــان ســاته ،نفس بدبخته
ســـــــره اورونه دي پـــــه لاس ددښمنانو
ستاطاعت وســــــرومال سوځي یک لخته
ستاپه ښهرکښي ښه کــــوته په دولت[113] ړکــه
بیغــــــــم نه شي دښمن ستاده په زړه سخته
که ولاړپـــــــرخپل کـــــــوته وي ترسهاره
اوس بادشاه یې ګـــویاناست یې پرخپل تخته
دتـــــــقوا تیغ پــــــه لاس ونیسه محکمه
درایله به کي[114] دښمــن ســـــــتاتخت وبخته
سرګــــــــــــردانه له خپل نفسه ډیرعالم ده
(ملاامیره) جـــهادي شه مې پرېږده ګرم ویخ ته

***

ددنیاکه جستجــــــوی پرداجـــــهان کــه[115]
که خدای هیروي آخــــــــرت لره تاوان که
پــــــــرجــــــهان باندي ژړادیارلـــه حبه
داژړادمحبت دخـــــــــــــدای دوستان که
چي دعشق په تیغ یې غـــــوڅ دزړګي سرشي
دفراق په اوښکوتـــــــرځـــان وګریوان که
دصادق عـــــــــاشق ژړاده پخپل ځان کښي
که مخلـــــوق ته شي ظاهــــردځان نقصان که

---

111 نسه = نیسه

112 داغزل په اصل کي د(ت) په ردیف کي. ماد(ه) ردیف ته رانقل کړه.

113 دولت دلته ددنیاپه معنا راغلی دئ.

114 کي = کړي

115 که = کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دين دنيا ســـــره ضدين(دي) هيڅ شک نشته
په يوه ځـــــــاى اوراوبـــــه کله مکان که
دادنياکه پخپل فکـــــــــرگلستان کـــړي
عاقبت به يي خـــــراب دمـــــرگ خزان که
منزه دئ عشق دنفس له خـــــــــوى خصلته
دامشکل ده چي ديده څـــــوک بي چشمان که
جاهـــــــلانـــــوپه دنيادين بدل کـــــړى
ددنياهـــــــبربده نـــــــه که دين نسيان که
که دانايي پـــــــــرخپل سرنيسه لاســـــونه
وجاهـــــــل ته نصيحت ډيرعــــــــالمان که
ناصحـــــــان که نصيحت ددين بيان کـــړي
(ملاامير) بـــــــــه يي قبول پردل وجان که

***

محبت دخـــــــــــداى دوستان بي خداى نه که
په يوه زړه کښي بـــــــه دوه محبت ځاى نه که
په ظاهــــــــــــروي له عــــــالم باطن له حقه
مشاهـــــــده يي له خـــــــدايه بل راى نه که
چي توانګـــــــــردقناعت په خـــــــزانه شي
هيڅ ګـــــــذربه دغنيانوپه ســـــــــراى نه که
احتياجي بي خـــــــــپله ربه دبل نـــــــــه که
روح وجـــــــــــان به بي له خدايه فداى نه که
عـــــــــاشقان دي طالبان ديار دوصـــــــل
که واصل شي ومعشوق تــــــــه واى واى نه که
په کــــــــوڅه کښي دمعشوق حيران ولاړوي
خوښ خـــــرم وي په حيرت کښي هم تلاى نه که
حال وقـــــــــــال دي موافق شه (ملاامیره)

(c) ketabton.com: The Digital Library

سالکان دي خدای خودبین خودنمای نه که

***

جام دمی پیاپی نوش کړه ما په ذوقونه
زړه مي سوری لکه نی په نغمو اوازونه
یارزمابي وفا په جفادئ عالمه
نقصان کل زماخپل دګناه دریابونه
یارمي ګل زه بلبل په ژړاپسې مرمه
دبلبل سینه تل ترختلي خارونه
دلبري دلجويي رهبري دي غواړمه
که ماخلاص په اخلاص کړې دغم له بارونه
ماغریب کړه بعیدله شیطانه شدید
بدلوي سودايي په دنیاجنتونه
مامرید کړه قریب دګلشن عندلیب
ستاحبیب ستامجیب پرښندم سرمالونه
ښه جلال ښه جمال شین دي خال ده صنمه
په ظهوردي خراب دکفارو ملکونه
ستانظرشوخنجرپه مجروح مي ځګر
سپین دي غاښ وانوارپه روښان اسمانونه
ستاصدیق ستارفیق ترهمه وشفیق
یارغاردسرداردهجرت په مزلونه
پټولو خوبان افضلین مي جانان[116]
بهتري مهتري په آیات حدیثونه
ستاابلق ترفرق وتبرشوی مطلق
نازبردار ، رازکدارترجمله حجابونه

116 دانیم بیتی په لږتصرف رانقل سوی دئ. په اصل کي داسي و:
پټولوخوبان پرماګران افضلین مي جانان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دابيان شـــــوعيان د(امير) پـــــه زبان
خــــــوش لسان درفشان دجـانان صفتونه

***

دعشق اورمي پــــــرزړګي وكـــــړه پوښتنه
زمـــــاپرحال په چابكي وكـــــړه پوښتنه
شپېرداغــــــــونه عشق راكـــړي پرسينه دي
دازخــــــمونه دمـــــرګي وكړه پوښتنه
ورنځـــــــورتـــــه كه دوادديدن وركـــړي
زمـــــادواده پرهېزي وكـــــــړه پوښتنه
بيكاره غـــــــلام دياريـــــــــــم ورته ژاړم
نن دغـــــــلام پربېكاري وكـــــړه پوښتنه
هيڅ حاجت زمـــــــــــاپه كاروخدمت نشته
زماژړايارخـــــــوښوي وكـــــــړه پوښتنه
درقيب دلاسه ډېرپـــــــــه زړه غــــــمجن يم
نن زمـــــاپرغمګيني وكـــــــړه پوښتنه
عشق جــــــهازشوګډ يې كړم په محبت كښي
ته مــــــهربان شه پرغرقي وكـــــړه پوښتنه
(ملاامير) پـــــه سپينه ږيره تل ژړاكــــــړي
راشه زمـــــــاپرغريبي وكـــــړه پوښتنه

***

الماسي خنجرپـــــــــه لاس زمـــــاددلبرده
عــــــاشقان پــــــه قتلـوي دايې هنرده
چي په برخه يې خـــــــــواري دسوزګدازشي
خــــــودبه ژاړي چي زخمي يې دزړه ســـرده
هـــــــغه څوک چي وي ببغم ديارله فكــــره
ســــــــړی نه ده پـــــــه مثال دګاوخـــرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محبت پـــــه اوريې ســــــوی پـه کلونو
چې وصـــــــال را بانـدې راغی نن اختره ده
غـــــلامي مې په اخـــــلاص د کامل وکړه
اوس ماذون شوم د کامـــــــل هسې نظره ده
وخـــــادم ته د مــــــخدوم فیض رسېږي
هیڅ شک نشته د رســـــــول د خولې خبره ده
عـــــاشقان (یې) ودیدن ته هــــــوسېږي
ځني پا تــــــــه نام وننګ وســـــیم وزره ده
صادقان د یار پـــــــه مینه هـــــغه څوک دي
چې پــــــه لاس (یې) همېشه د عشق دفتره ده
عــــامـــــلان د شریعت مې فایضین دي
پاک الله ځني راضي هـــــــــــم پیغمبره ده
عـــــاشقان ترسر ومــــــال ویار ته تېر دي
چې لیدلی یې جانــــــان پـــه خپل بصره ده
دیارمیني تور کــــــودی کړم په جهان کښې
خاکساري مې جـــــــوړه کړې پر خپل سره ده
ګـــــمنامي لـــــويه رتبه ده (ملا امیـــره)[117]
اختلاط د زمــــــانې ډېر شـــــــور وشره ده

***

که وصال د اشنای غــــــــواړې روځ د غه ده
بیا څه نه شي د مـــــــــــرګي سخته ناره ده
نن دي وارده چې راکب پــــــرخپل مرکب یې
له مـــــــــرکبه که شیوه شوې توره شپه ده
په تیاره کښې څـــــوک رسېږي ومقصود ته ؟
لــــــوی مثال د ځ نیکي واخله لاربنکاره ده

---

[117] اصل: ګمنامي لويه رتبه ده ملا امیره فقیره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــمبختان مي غـــــــافلان دیارله ذکره
لـــــــغزیده وي وخپل نفس تـه مسخره ده
پـــــرهـــــمت دزاهـــــدانوآفرین شه
نفس شیطان یې پـــــه عـذاب بنه تماشه ده
پیروي دپاک قـــــرآن مـــــوپه نصیب کړې
چي همېش زمورړپه خــــــوله وردوظیفه ده
په نصیب مـــــــوشفاعت دپاک رسول کړې
پاک سبحان بې کي[118] خــوشحال کـړې وعده ده
له دي خپلي بـــــــدبختۍ څخه په عذاب یم
ګیله نشته پرهـــــــرچـــــامي توره شپه ده
هـــــــرعـــــاشق شیرین ګفتن شیرین زبانه
(ملاامیر) مي دریاشي ډکـــي[119] ســـــــینه ده

***

هغه څوک چي صادقـــــــان وي ستاپه مینه
محبت بــي[120] هـــمېشه پـــــرخپل یاروینه
اول حــــــال دسالک دادئ اې دروېـــــشه
چي پـــــــه حب کي دخپل شیخ به فناه شینه
حقیقت دحب یې هلته ظــــاهـــــــــرېږي
چي دپاک رســـــــول په شـــرعه عمل وینه
دویم حــــــال دصادق داده په محبت کښې
چي دپاک نبي پـــــه حب کښې فـــــناوینه
دریم حــــــال فنافی الله بـــــولي طالبه
بې له یاره مـــــــاســـــــواکل ترک وهینه

118 بې کي = به یې کړي
119 ډکي = ډکه یې
120 بې = به یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه عشق نه دئ بل خـــــــه دئ دروغ وایي
چي خالي به له دي دروحبو خـــــــوک وینه
هـــــــرچي لاردشـریعت یې وي پرې ایښي
رهـــــــبردده شیطان اورتــي[121] ځکـــوینه
که باوردي پـــــــه آیات و حـــــدیث کېږي
ملحدي پـــــه طــــــریقت کښي ډېره وینه
هـــــغه څوک چي مستقیم پـرشریعت شوه
پـــــه سپین مـــــخ به آخرت لـــره ورځینه
خـــــــدایه عشق مي برابرپرشــــریعت کړې
چي مــــــــقام دمــــوحدی مي روزي شینه
(ملاامیر) غـــــــریب صادق کړې ستاپه مینه
امان راکـــــــــــړې په توحید کښي له لعینه

❋❋❋

ستادهجران په اوروســوی ارامي غواړمــه[122]
زړه مي زخمي داستاله لاســـه دوایي غواړمه
دوامي وصل دجانـــــــان ګنج نوري غواړمه
زه خوارمسکین یـم بې تسکین زه دلجویي غواړمه
ستادمحبت پـــه دریاب غرق صدف دري غواړمه
زه غواص تېر(یم) تـرخپل سر اجرت قوي غواړمه
له دواړو کـــــــونویم بېغم روشندلي غواړمه
له پخته ګانـومي حساب کړې ګمنامي غواړمه
سیروسلـــوک راباندي تېرشومقبولي غواړمه
نفس وشیطان مي دښمنان ستامـــهرباني غواړمه
زمــــــامشرب دنقشبند پیرمجددي غواړمه

---

121 اورتي = اورته يې

122 دي غزل ته پرسرکښلي دي: مناجات فقیرملاامیرمحمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاچندبه سـوزیمه نورمحمدي غواړمه
درعشق تـوسوختیم دروصلت رهنمایي غواړمه
عـمرم عبث ګذشت درطاعت عمرثاني غواړمه
پیرمي اولاددعــمریارپیرقریشي غواړمه
(ملاامیر)خوارېږ دامنګیرزي[123] غـلامي غواړمه

***

په خــوبانــوکښې کلانه راشه راشه
زمــادزړه محبه ګـــرانه راشه راشه
پیروي دي قبلــوم پـــردووچشمانو
ته یې نورزمــــــادچشمانه راشه راشه
زمادپیرنــــــوربه رهبرشي ستا ترنوره
ستانوربه شي رهبره تـرسبحانه راشه راشـه[124]
(دا)ستانـــورده وسیله زمـاووصال ته
تــــه همېش پـــرخپل رب ګرانه راشه
مـــحبت دیارافضل تـــردوه جـــهانه
ته یې زمــــادزړه ارمــــانه راشه راشه
په کامل صفت موصوف تـــرکل عالم یې
باطن نـــورظاهــــرانسانه راشه راشه
ستاامت هــــمیشه فــــخرپه تاکاندي
تـــه ســـرداریې دنبیانه راشه راشه
ډېردي قـــدرهــم حرمت پرخپل خالق ده
کامـــل میره دخـــوبانه راشه راشه
کمینه امتي ســـتایم پاک رســـوله
زه (امیرمحمد) ســـتادغلامانه راشه راشه

---

[123] زي =زه یې

[124] دغه بیت درې ځپې زیات دئ.(هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

عشق ســــــرسري نه ده چي له سره دي بدرشي
محبت عـــارضي نه ده چي له زړه څخه بدرشي
بيان دعشق كــــــومه وسالک ته يې ښيمه
مشتق لــه عشقيه دئ چي پيچان[125] پربل شجرشي
عشقيه مي هــغه شی ده چي غالب شي پرګياه
ذات دګياه ورک شي عشقيه مي پـــراظهرشي
مثال دمومن داده که انصاف لــــــري منصفه
که عشق باندي غالب شي ترګياه (يې) حال بترشي
عشق ده په دوه قسمه ته يې زده کړه اې سالکه
يو مي رحــــماني بل شيطاني که دي باورشي
شيطاني هغه ته وايي چي نقصان دشريعت وي
ناري تجلي ويني پــــــه غلط مي ګاوخرشي
رحماني هــغه ته وايي چي پرشرع مستقيم وي
شــــــوارق به دانوارفيوضات باندي مطرشي
تميزددې دووګـــران دئ دخطرځای يې دغه ده
سالـــــم به ترتېربږي هغه څوک چي بختورشي
زه (ملاامير) فقيريم په بيتوکـــــــــړم بيانونه
محتاج زه دوعـــــايم که پرمادخدای نظرشي

***

بدبخته زمانه شـــــــوه له طاعته غافلان دي
ودين ته يې شاكــــــړې په دنياپسي روان دي
بيدارشئ مومنانـــــــولوی سفرلرئ په مخه
نكيرمنكربه درشي ســوال جواب يې په ايمان دي
كامل كه دي ايـــمان وهيڅ دي وبره خطرنشته

---

125 عشق پيچان يورازګياه ده، چي پرنوروګلانوراتاوېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راووزه ونیکی تـــه بدعمل دي دځان زیان دي
فهم وکه (اې) مـــــــــومنه عاقبت دادنیاپاته
محصل دهــــرچامرګ دئ ځني پاته یتیمان دي
سپین زېره دي تورېږي ګناهــــــــونه دي ډېرېږي
صیقل (یې) اسم ذات ده شـــریعت که پرراوړاندي
پنځه روځي ژوندون دئ عـــــاقبت به روانېږو
ژاړه (ملاامیره) نـــفس شیطان دي دښمنان دي

***

یوه درخته یې نهال کــــــړه په قدرت کښـــــي[126]
څلورښاخ (یې) ورپیدا کــــــړه په زینت کښي
هر(یو) ښاخ له ګوناګــــــــون مېوې څخه پرده
زاغــان ځني محروم بلبلان ګډ په وصلت کښي
بلبلان چي همېشه پــــرګل مین ملامت نه دي
معطریې دل وجـــــــــــان په حقیقت کښي
چي بلبل غــــــــــوندي صادق په مینه نه شي
دامشکل ده چي به ګـــــډ شي په جنت کښي
ســـــاکنان دهغي درختي هـــغه څوک دي
چي ترسروترمــــــــال تېرشي په محبت کښي
مـــــــــــــثال ددرختي ذات دپاک حبیب ده
چایاران یې څلــــــــــورښاخه په قربت کښي
بلبلان مي عـــــــاشقان دخدای دوستان دي
رب ورکړي خــــــــــوشحالي په آخرت کښي
زاغان مي کافــــــــــــــران منکرالحق دي
محرومي شــــــــوله ورېښنه په خلقت کښي
پـــــه اول کښي مي ابیات مــــــغلق ویلي

[126] داغزل په اصل کي د(ښ) په ردیف کي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په آخرېي معنی ګــــوره په وضحت[127] کښـــي
ربه ســــرومال قـــــربان زمـــاترنبي کړي
(ملاامیر)غریب غـــــلام تل په خدمت کښي
عــــــاشقان دیارجــــــفاپروفــــابولي
(ملاامیر) فقیرمغموم ده پــــــه هجرت کښي

***

دخپل اشـــــــــنای دیدن له تلمه په تلوار...
زه خبرنــــــه وم چي پـــــه مخه رقیبان راځي
دیاردغم ګــــــردوغبارزمــــــاپرځان راځي
دیارله عشقه مي خـــوناب نن ترچشمان راځي
(را) میسربه وصــــــــال نه شي بي ژړاعالمه
دفــــــراق اوښکي مي بهېږي پرګرېوان راځي
دادنیاکه هـــــمګي ګل وګلــــــــزارشي
عـــــاقبت به شي فنادمـــــرګ خزان راځي
څه دغم ژوندون يې زمـــــــاپه قسمت راکړ
بي له یاره دعشق دودمي تــــــــردهان راځي
زماپه اوښکـــــــــوهیڅ اثرپرجانان نه شي
زمـــــاپرحـــال نن په ژړازمین اسمان راځي
سرګـــــــردان وپایدوان پـــــــردادنیایمه
ترک به نه کړم ستاطلب که هـــرڅوزیان راځي
دجنت تـــــــرګلــــو زیاتي تـــــماشه ده
چي مستغرق شـــم دیارفیض لکه باران راځي
که وفانه کـــــړي نن دژوندرمــــــق باقي ده
اوکه نه وي (ملاامیر) غـــــریب ګریان راځي

***

[127] وضحت=وضاحت ، څرګندتیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاجــــــفاده همېشه مـــــــــاژړوي
رقيبان پـــــــه نصيحت مـــــــاخندوي
زه حيران يـــــم چي ژړاکـــــړم که خنداکړم
نه پــــوهېږم چي يارزمـــــــا څه خوښوي
دجــــــرس له حــــــاله حال زمامعلوم شو
تـــــــرخندازمـــــــاژړايــــــارقبلوي
دادنيادژړاځــــــــای چي ببغـــــم نه شي
ستاژړالــــــــــره اجــــــرت ياردرکـــوي
داجــــــــرت حساب مي خپلـــه زندګي ده
عـــــاقبت دصـــــــورت حجاب پاره کوي
دمحشرپـــــــه روځ بــــه نيک وبدښکاره شي
داناپــــــــان مي نيک پــــــه بدنه بدلوي
آئينه دزړه صفاکــــــــړه له هـــــــــرزنګه
(ملاامیره) خدای رحـــــــــمان ده رحم کوي

***

عـــــــاشقان دي بيماران پــــــه زړه زخمي
ددېدن زکات غـــــــــــواړي پـــه مسکيني
هيڅ حـــــــاجت يي ددنيا په چـــــــاره نه وي
نه پـــــــــــه کاريي وي جنت غـــلمان حوري
دخپل يارديدن يي خــــــــوښ تردوه جهان وي
قاسم کـــــــــړی ښـــــــــه قسمت دئ ازلي
دتوحيددباغ مي هـــــــــرعـــــاشق بلبل ده
ودي باغ تـــــــه بل مـــــــــرغــــه لارنه لري
دګلانـــــــــوسيل بي بـــــــــــهاره نشته
دديداررروځ لـــــــــوی بـــــهارده کاملي
په نصيب دي ښه ديداريه لـــــــــوی بهارشه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیره) جنت پرېږده د دیـــارشـــه محبتي[128]

❊❊❊❊

❊❊

❊

❊

❊

❊

[128] تردې غزلي وروسته دنسخې په پای کي د (زمامقصود) رکاب راغلی دئ خونسخه پرهمدې ځای نیمګړې ده اوزه نه پوهېږم چي څوپاڼي به یې لوېدلي وي (م. هوتک).

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library